

Štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie

Príloha

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť
Náboženská výchova - náboženstvo

Obsah

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo	3
Náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku	3
Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo	18
Náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike	18
Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo	33
Náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku	33
Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo	45
Náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku	45
Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo	57
Náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku	57
Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo	78
Náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike	78

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo

Náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vzdelávacia podoblasť náboženská výchova sa vyučuje ako náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike, náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike.

Vyučovací predmet náboženská výchova je súčasťou vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť a je špecifickým priestorom, v ktorom žiaci objavujú a poznávajú skutočnosť z pohľadu náboženstva. Cez náboženskú výchovu v škole žiak rozvíja svoju **náboženskú gramotnosť** a má možnosť nadobudnúť a prehĺbiť osobnú, zodpovednú kresťanskú a náboženskú identitu. Náboženskú gramotnosť chápeme ako komplexnú schopnosť žiaka zodpovedne zaobchádzať s vlastnou religiozitou a religiozitou iných ľudí. Na základe náboženských obsahov a vedomostí žiak dokáže správne chápať kresťanské náboženstvo, vyjadrovať a žiť svoju vlastnú religiozitu a osobnú vieru.

Náboženská výchova/náboženstvo zároveň rozvíja aj eticko-hodnotový rozmer žiakov, ktorý je spoločný s predmetom etická výchova a prispieva tak k integrálnej edukácii na základných školách.

Náboženská výchova/náboženstvo je zameraná na nadobúdanie vedomostí, ale aj na schopnosť nábožensky vnímať skutočnosť, chápať náboženskú reč, jazyk a komunikovať ním, konať podľa vlastného náboženského presvedčenia a vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným životom. Náboženskú výchovu v škole tak môžeme chápať ako komplexný, procesuálny a dynamický edukačný proces, ktorý sa uskutočňuje ako pozorovanie a vnímanie náboženskej skutočnosti, náboženské poznávanie, cez náboženskú komunikáciu, cez tvorbu náboženského úsudku a rozhodovania sa a cez nábožensky motivovaného konania.

Vyučovací predmet Náboženská výchova/náboženstvo rozvíja náboženskú gramotnosť cez nasledovné obsahové oblasti, ktoré sú konkretizované v komponentoch Boh a človek, Ježiš Kristus, Sväté Písmo, Cirkev a sviatosti a Kresťanský život.

Ciele vyučovacieho predmetu

C1. Pozorovať a vnímať náboženskú skutočnosť. Žiaci sú citliví na okolitý svet a vedia rozpoznať a vnímať náboženské fenomény. Schopnosť vnímať je základom náboženského poznania. Nábožensky pozorovať a vnímať znamená:

- všímať si krásu sveta a vnímať vlastnú osobu so svojimi schopnosťami a hranicami,
- objaviť základné náboženské znaky a symboly a pomenovať ich význam,
- vnímať sakrálny priestor ako miesto oslavy Boha, modlitby a spoločenstva,
- pozorovať náboženské správanie a vysvetliť ho.

C2. Rozvíjať náboženské vedomosti a poznanie. Žiaci sa oboznamujú so základným poslanstvom kresťanskej viery, zaoberajú sa podstatnými pojmami a textami, náboženskou tradíciou, ako aj historickým pôsobením cirkvi. Žiaci poznaním dávajú význam a zmysel tomu, čo získali vnímaním a pochopením, vytvárajú súvis medzi poznanou náboženskou skúsenosťou a vlastným životom. Nábožensky poznávať znamená:

- identifikovať základné ľudské otázky ako náboženské,
- spoznať a prehĺbiť základné otázky kresťanskej viery v Boha,
- osvojovať si kresťanskú vieru v Trojjediného Boha,
- pomenovať hlavné prvky Ježišovho poslanstva,
- náboženské poznatky usporiadať a primerane vyjadriť.

C3. Chápať náboženskú reč, jazyk a komunikovať ním. Žiaci sa učia klásť otázky a argumentovať, pochopiť rôzne spôsoby náboženského jazyka a komunikácie, vyjadriť svoju vlastnú religiozitu a svoj osobný vzťah k svetu a Bohu. Nábožensky komunikovať znamená:

- porozumieť základným kresťanským a biblickým slovám, výrazom a pojmom a primerane ich použiť,
- rozumie významu základných náboženských znakov, symbolov, obrazov a prvkov a dať ich do vzťahu s vlastným životom,
- spoznať spoločné znaky a rozdiely náboženských presvedčení,
- otvorene hovoriť s inými o náboženských témach,
- použiť rôzne formy modlitby ako súčasť svojho religiózneho života.

C4. Uvažovať a konať podľa vlastného náboženského presvedčenia. Skúsenosti a poznatky učia žiakov získať svoj pohľad na základe uvažovania a kritického myslenia, ale aj získať schopnosť robiť vlastné rozhodnutia. Nábožensky usudzovať znamená:

- spoznať, pomenovať rôzne spôsoby morálneho správania sa ľudí a hodnotiť ich dôsledky,
- klásť existenciálne a transcendentálne otázky, chápať význam náboženských odpovedí na otázky o zmysle života, existencii Boha, života po smrti a pod.,

- kriticky reflektovať náboženské predsudky, zaujať vlastné stanovisko voči morálnym dilemám a zdôvodniť ho.

C5. Vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným konaním a životom. Žiaci sa učia rozhodnúť sa pre zodpovedné konanie voči sebe i voči druhým, zapájať sa do spoločenského, sociálneho a cirkevného života. Nábožensky konať znamená:

- prevziať zodpovednosť za svoje konanie,
- pomenovať a osvojiť si základné pravidlá správneho morálneho života,
- konať podľa vlastného náboženského a morálneho úsudku.

Obsahové komponenty

Komponent A: Boh a človek

Obsahový komponent *Boh a človek* reflektuje predovšetkým otázky o zmysle života a Bohu, oboznamuje so základnými prejavmi viery a náboženstva, poskytuje možnosť chápať rôzne vierovyznania a pochopiť základy vlastnej kresťanskej viery v Trojjediného Boha, ktorý stvoril svet i človeka.

Komponent B: Ježiš Kristus

Obsahový komponent *Ježiš Kristus* umožňuje žiakom poznať osobnosť Ježiša Krista v historickom kontexte, Ježišovu lásku a jeho dielo spásy. Pochopiť zmysel jeho obete na kríži pre ľudstvo a osobne pre každého človeka. Interpretovať dôležité prvky Ježišovho posolstva o Božom kráľovstve a vytvoriť si osobný vzťah s Ježišom.

Komponent C: Sväté písmo

Obsahový komponent *Sväté Písmo* otvára žiakom prístup k pochopeniu Božieho slova v biblických textoch, k uvedomeniu si jeho oslobodzujúcej sily a význam pre vlastný život.

Komponent D: Cirkev a sviatosti

Obsahový komponent *Cirkev a sviatosti* pozýva ku stretnutiu s kresťanmi v cirkvi a spoločenstve, predstavuje univerzálnosť cirkvi i jej spásonosné poslanie poskytovať vo sviatostiach znaky spásy pre každého veriaceho človeka.

Komponent E: Kresťanský život

Obsahový komponent *Kresťanský život* ponúka žiakom priestor zaoberať sa konkrétnymi formami osobného i spoločného prežívania viery, poskytuje kritériá pre etické amorálne konanie a správanie sa človeka, motivuje k zodpovednému angažovaniu sa pre spravodlivosť, mier a starostlivosť o stvorenie a prispieva k výchove k hodnotám. Ponúka tiež možnosť spoznávať iné vierovyznania a konfrontovať život kresťana s nimi.

Vzdelávacie štandardy náboženskej výchovy/náboženstva Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku pre 1. cyklus

Hlavným cieľom 1. cyklu je uviesť žiakov do náboženskej gramotnosti na základe ohlasovania „dobrej zvesti“ (kerygmy).

Žiak poznáva, vidí a zažíva Boha Otca ako milujúceho, starostlivého a sprevádzajúceho Stvoriteľa a Ježiša Krista ako priateľa, ktorý je prítomný medzi nami. Prostredníctvom príbehov Svätého písma učí sa základom vzťahu k Bohu, človeku, prírode.

Na základe poznávania právd viery v Trojjediného Boha a prikázaní sa učí základným rozmerom fungovania, rozlišovať dobro a zlo a plnohodnotne žiť v spoločenstve Cirkvi.

Buduje svoj vzťah dôvery k Otcovi, jeho Synovi Ježišovi a pretvára ho do vzťahu k druhým ľuďom (rodič, kamarát, spoločenstvo cirkvi...).

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Spoznávať Boha ako milujúceho, starostlivého Otca a Stvoriteľa, prejavovať vďačnosť za stvorený svet a ochraňovať ho.
2. Uvedomiť si jedinečnosť človeka a pomenovať ju.
3. Porozumieť základným otázkam kresťanskej viery v Boha.
4. Poznávať a osvojiť si kresťanskú vieru v trojjediného Boha a právd o ňom.
5. Komunikovať svoje predstavy o Bohu a svoj vzťah k nemu.
6. Objavovať výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna prostredníctvom biblických príbehov.
7. Chápať cirkev ako miestne spoločenstvo a porozumieť liturgii primeraným spôsobom.
8. Pomenovať základné pravidlá života a aplikovať vo svojom živote.

Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Spoznávať veľkosť Božej lásky na príklade stvorenstva (pozemského i nebeského).

Uvedomovať si svoju jedinečnosť a hodnotu ako Božieho dieťaťa.

Uvedomovať si hodnoty sveta, v ktorom žijem – rodina, kamaráti, škola

Vnímať a vysvetliť starostlivosť, dobrotu a priateľstvo Boha k človeku cez konkrétne situácie, v ktorých je viditeľné konanie Boha ako starostlivého Otca.

Porozumieť základným otázkam týkajúcich sa viery v Trojjediného Boha a právd o ňom.

Pochopiť význam Božích prikázaní, ktoré sú zhmotnením lásky k Bohu a lásky k človeku.

Vnímať, uvedomovať si a prežívať veľkosť Božieho milosrdenstva.

Poznávať Svätého Ducha -Tešiteľa a jeho prítomnosť medzi nami a v nás.

Obsahový štandard

- objavovanie a identifikovanie krásy stvorenstva i jedinečnosti človeka na konkrétnych príkladoch vo svojom blízkom okolí;
- poznávanie významu a poslania anjelov v našom živote;
- poznávanie významu a poslania archanjelov (archanjel Gabriel, Michal, Rafael) a ich úloh v biblických príbehoch;
- uvedomovanie si hodnoty rodiny, svojich rodičov (mamy a otca) a prežívanie radosti z ich blízkosti;
- uvedomovanie si potreby priateľstva, uvažovanie nad hodnotami dobrého priateľa/priateľstva;
- poznanie a prerozprávanie vybraných biblických príbehov, ktoré hovoria o starostlivosti Boha;
- poznávanie odpúšťajúcej milosrdnej Božej lásky na základe evanjeliových príbehov a vlastnej skúsenosti;
- komunikácia s Bohom prostredníctvom modlitby;
- charakterizovanie Svätého Ducha cez jeho dary a prejavy v živote, vnímanie Svätého Ducha ako svojho pomocníka – Tešiteľa;
- v modlitbe komunikovať so Svätým Duchom ako s treťou Božskou osobou – pravým Bohom.

Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Opísať a pochopiť príbeh o Ježišovom narodení, detstve, verejnom účinkovaní, utrpení, smrti a zmŕtvychvstaní.

Vnímať Ježiša ako svojho priateľa a záchrancu – Spasiteľa.

Pretvárať hodnoty priateľstva s Ježišom do priateľstva s iným človekom/kamarátom.

Vnímať Ježišovu matku – Bohorodičku ako svoju nebeskú matku a ochrankyňu.

Obsahový štandard

- charakterizovanie, opísanie osoby Ježiša Krista;
- poznávanie Ježišovho života cez poznávanie a prerozprávanie biblických príbehov o jeho narodení, detstve, verejnom účinkovaní, utrpení, smrti a zmŕtvychvstaní;
- poznávanie Ježišovho učenia cez Ježišove podobenstvá a zázraky – ako dôverovať, odpúšťať, milovať, byť nápomocný a pomáhať, ako sa modliť;
- poznávanie života Bohorodičky – Ježišovej matky Márie i pestúna Ježiša prostredníctvom biblických príbehov Nového zákona;
- v modlitbe komunikovať s Božou matkou ako našou matkou, ktorá nás miluje, ochraňuje a stará sa o nás.

Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať Bibliu ako slovo, cez ktoré k nám hovorí Boh.

Reprodukovat' a tvorivo interpretovat' vybrané biblické príbehy zo Starého a Nového zákona a stotožňovat' sa s postavami, ktoré sú symbolom viery a dôvery v Trojjediného Boha.

Obsahový štandard

- budovanie pozitívneho vzťahu k Biblii prostredníctvom pravidelného čítania biblických príbehov;
- poznávanie a prerozprávanie vybraných biblických príbehov Starého a Nového zákona;
- identifikovanie posolstva jednotlivých príbehov;
- aplikovanie posolstva príbehu do vlastného života – Boh ku mne hovorí skrze svoje slovo.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Chápať cirkev ako spoločenstvo veriacich a vnímať jej význam.

Vnímať chrám/cerkov ako miesto osobitnej Božej prítomnosti a priestor modlitby a úcty.

Uvedomovať si význam nedele a sviatočných dní.

Vnímať Božskú liturgiu a vnímať ako miesto stretnutia s eucharistickým Ježišom.

Vnímať Eucharistiu ako duchovný pokrm pre dušu a poznať jej hodnotu.

Pochopiť význam Božích prikázaní, ktoré sú zhmotnením lásky k Bohu a lásky k človeku.

Rozlišovať dobro a zlo na základe poznania Desatora.

Vnímať a spoznávať zlo v podobe hriechu vo svete i vo svojom živote, uvedomovať si potrebu odpustenia.

Vysvetliť, čo je hriech a vymenovať hlavné hriechy.

Vnímať Sviatosť zmierenia ako prejav Božej lásky a cestu vyslobodenia z hriechu.

Obsahový štandard

- uvedomovanie, že patrí do Božej rodiny – cirkvi;
- charakterizovanie Svätého Ducha cez jeho dary a prejavy v živote, vnímanie Svätého Ducha ako svojho pomocníka - Tešiteľa;
- uvedomenie si dôležitosti krstu, ktorým sa stávame členmi Božej rodiny – cirkvi;
- opísanie ustanovenia eucharistie prostredníctvom biblického príbehu Posledná večera;
- budovanie návyku prijímania eucharistie v každodennom živote;
- pochopenie a vysvetlenie významu jednotlivých Božích prikázaní prostredníctvom biblických príbehov a ich konfrontovanie s vlastným konaním;
- uvedomovanie si hriechu a zla ako dôsledku pýchy a neposlušnosti voči Bohu, oboznámenie sa s hlavnými hriechmi;
- pochopenie dôležitosti odpustenia ako súčasť uzdravenia človeka prostredníctvom biblických príbehov;
- vnímanie Božieho milosrdenstva prostredníctvom Sviatosti zmierenia ako prostriedku odpustenia hriechov cez prejavenie ľútosti a spytovanie svedomia;
- uvedomenie si dôležitosti Sviatosti zmierenia a budovanie návyku pravidelnej svätej spovede a častého prijímania Eucharistie;
- poznanie života vybraných svätých (Svätý Mikuláš, Svätý Juraj, Matka Tereza, Filip Neri, Carlo Acutis) ako príklad konania dobra.

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať modlitbu ako prejav osobného vzťahu s Bohom.

Oboznamovať sa so základnými modlitbami.

Poznať miestne spoločenstvo cirkvi.

Používať elementárne pravidla slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu, aktívne rozvíjať vzťahy v rodine i v miestnom spoločenstve i spoločenstve cirkvi.

Správať sa k živej i neživej prírode s rešpektom a úctou.

Pretvárať mravné hodnoty do svojho života v podobe skutkov lásky.

Obsahový štandard

- poznanie základných modlitieb – Otče náš, Raduj sa Bohorodička, Sláva Otcu, Kráľu nebeský;
- oboznamovanie sa s vyznaním viery Verím a s modlitbou svätého ruženca;
- samostatné formulovanie vlastných strelných modlitieb;
- vytváranie pozitívnych kamarátskych vzťahov; byť milý, trpezlivý a pozorný k potrebám druhých vo svojom najbližšom okolí;
- aktívne zapájanie sa do života cirkvi vo svojej farnosti (návšteva chrámu, pomoc pri liturgii, návšteva cirkevného zboru, pomoc pri upratovaní, účasť na rôznych spoločných aktivitách farnosti);
- prejavovanie úcty k druhému i vďačnosti za stvorený svet svojím správaním;
- identifikovanie vhodných a nevhodných spôsobov správania voči ľuďom i prírode;
- konať skutky lásky (byť dobrým vo svojom okolí a spoločenstve) – konaním dobrých skutkov rozumieť prikázaniu lásky.

Vzdelávacie štandardy náboženskej výchovy/náboženstva Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je zvládnuť základy náboženskej gramotnosti.

Žiak si prehĺbuje vzťah a dôveru k Bohu cez potrebu spoločenstva cirkvi a prostredníctvom biblických príbehov Starého zákona. Žiak spoznáva život cirkvi, hierarchiu, poznáva význam chrámu, posvätné zariadenia v chráme a pôsobenie Svätého Ducha, ktorý riadi život v cirkvi. Rozvíja svoju vieru v Boha prostredníctvom tajomstiev (sviatosti), liturgického slávenia a čítania Božieho slova. Učí sa porozumieť posolstvu Biblie v duchu východnej spirituality, liturgie, tradície a umenia. Reflektuje základné otázky týkajúce sa dejín spásy obsiahnutých v Starom zákone. Prostredníctvom biblických príbehov a postáv spoznáva Božiu múdrosť a vedenie a učí sa čnostiam. Čítaním Biblie formuje svoju identitu kresťana.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Poznať základnú štruktúru Biblie/Svätého Písma a orientovať sa v nej.

2. Oboznámiť sa s dejinným opisom stvorenia človeka.
3. Reprodukovať biblické príbehy zo Starého zákona a pochopiť ich význam.
4. Chápať cirkev ako spoločenstvo kresťanov a vnímať sakrálny priestor ako miesto Božej prítomnosti a priestor modlitby.
5. Charakterizovať jednotlivé liturgické obdobia a popísať symboly liturgických období.
6. Rozlíšiť jednotlivé sviatosti, poukázať na konkrétne formy sviatostného života a ich význam v živote kresťana.
7. Používať rôzne formy modlitby ako súčasť svojho náboženského života.

Boh a človek /Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Rozumieť biblickému opisu stvorenia človeka a odlíšiť ho od pohľadu vedy.

Upevňovať vzťah a dôveru k Bohu cez uvedomenie a rozvíjanie potreby spoločenstva cirkvi prostredníctvom biblických príbehov a postáv Starého zákona.

Obsahový štandard

- prehĺbenie porozumenia biblického opisu stvorenia, vysvetlenie príčiny a následku pádu prarodičov;
- poznávanie Božieho vedenia a starostlivosti prostredníctvom príbehu vyvoleného izraelského ľudu počas putovania a príchodu do zasnúbenej zeme, vzniku, vývoja a zániku kráľovstva, obnovenia spoločenstva po Babylonskom zajatí i očakávaní Mesiáša.

Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať Sväté Písmo ako Božie slovo i literárne dielo.

Poznať štruktúru Svätého Písma.

Orientovať sa vo Svätom Písme.

Opísať základný obsah a jednotlivé postavy kníh Starého zákona.

Rozlišovať význam, prínos a bohatstvo myšlienok jednotlivých kníh Starého zákona.

Obsahový štandard

- poznať pôvod Svätého písma - okolnosti vzniku Svätého Písma, Zem Svätého Písma;

- rozvíjanie zručností práce so Sv. Písmom vyhľadávaním kníh, kapitol a veršov;
- rozvíjanie cností na základe poznania biblických príbehov a postáv Starého zákona;
- poznávanie histórie a významu patriarchov, sudcov, kráľov a prorokov v knihách Starého zákona;
- vnímanie Svätého Písma ako zdroj inšpirácie k múdrosti a konaniu dobra.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať podstatu a poslanie cirkvi v spoločnosti cez poznanie jej jednotlivých súčastí.

Poznávať pôsobenie Svätého Ducha, ktorý riadi život v cirkvi, jeho ovocie a dary.

Rozumieť a vysvetliť význam sviatostí pre život.

Charakterizovať liturgický rok, rozlíšiť jednotlivé liturgické obdobia.

Vnímať paralelu medzi Starým a Novým zákonom a životom cirkvi.

Obsahový štandard

- chápanie cirkvi ako novozákonného vyvoleného Božieho ľudu na základe reprodukcie príbehov Starého zákona;
- identifikovanie vnútornej hierarchie cirkvi a charakterizovanie činnosti jej jednotlivých členov (biskupov, kňazov, diakonov);
- rozlišovanie základných pojmov súvisiacich s cirkevnou hierarchiou – Svätá stolica, arcibiskupstvo, biskupstvo (eparchia), dekanát (protopresbyterát), farnosť (presbyterát);
- vnímanie chrámu ako miesta zhromaždenia a vymenovanie základných súčastí starozákonného i gréckokatolíckeho chrámu (oltár, bohostánok, ikonostas...);
- pochopenie a charakterizovanie liturgického roka cez jednotlivé liturgické obdobia a sviatky Ježiša Krista, Bohorodičky a svätých;
- rozlišovanie a pochopenie podstaty jednotlivých sviatostí.

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Opísať poslanie cirkvi v každodennom živote – spoznať cirkev v službe slabým.

Aplikovať bohatstvo obsahu kníh Starého zákona do osobného života, osobnej modlitby a modlitby cirkvi.

Praktizovanie konkrétnej pomoci vo svojom okolí.

Viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými.

Obsahový štandard

- identifikovanie poslania cirkvi v spoločnosti i podobu cirkvi v každodennom živote;
- aktívne zapájanie sa do života cirkvi vo svojej farnosti;
- prejavovanie konkrétnej pomoci vo svojom okolí (projekt zameraný na reálnu pomoc prírode, konkrétnym ľuďom či skupinám).

Vzdelávacie štandardy náboženskej výchovy/náboženstva Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je prehĺbiť náboženskú gramotnosť.

Žiak prijíma a reflektuje radostnú zvesť „Novej Zmluvy“. Ucelene vníma udalosti od predpovedaného príchodu Ježiša Krista, a to cez jeho počatie, narodenie, Kristovo verejné účinkovanie, vzkriesenie až nanebovstúpenie a zoslanie Svätého Ducha.

Žiak rozlišuje rôzne etapy a udalosti v dejinách katolíckej cirkvi, podrobnejšie spoznáva dejiny „svojej Cirkvi,“ do ktorej sa narodil a je vychovávaný pri pohľade na iné náboženstvá. Vie zaujať osobný postoj k cirkvi a zapojiť sa do činnosti miestnej cirkvi. Cez hlbšie poznanie Božích prikázaní žiak vie správne reagovať na požiadavky súčasnej doby, rozpoznávať hriech ako zlo, vytvárať vlastný názor a vedieť ho aj obhájiť pri prijímaní pozvania žiť sviatostný život v milosti posväcujúcej. Žiak reflektuje hodnotové stránky človeka, vie si zostaviť vlastný rebríček hodnôt a určiť správny smer v priateľstve, láske, manželstve a rodine. Žiak uvažuje nad hodnotou slobody a zodpovednosti za seba a iných pri praktickom prežívaní živej viery.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

1. Pomenovať a vysvetliť dôležité prvky Ježišovho posolstva o Božom kráľovstve.
2. Chápať Ježišovo konanie v kontexte príkazu lásky.
3. Interpretovať jedinečnosť a dôstojnosť človeka na základe kresťanského posolstva.
4. Uvedomiť si historickosť osoby Ježiša Krista a reflektovať nasledovanie Ježišovho príkladu ako impulzy pre vlastné konanie.
5. Vnímať vlastnú vieru v kontexte iných denominácií a náboženstiev, identifikovať, čo znamená byť kresťanom.
6. Rozlíšiť dôležité prvky iných náboženstiev a s rešpektom pristupovať k ľuďom s iným náboženským presvedčením.
7. Interpretovať biblické príbehy zo Starého a Nového zákona, stotožňovať sa s biblickými

8. Postavami, duchovnými vzormi, svätcami a svedkami viery v Boha.
9. Vnímať Bibliu ako Božie slovo a zdôvodniť jej aktuálnosť a jej odkaz pre súčasný život.
10. Charakterizovať jednotlivé liturgické obdobia a popísať symboly liturgických období.
11. Vnímať cirkev v jej historických súvislostiach a zdôvodniť hlavné historické udalosti, ktoré formovali jej život.
12. Konfrontovať sa s Desatorom a jeho vplyvom na morálny život jednotlivca.
13. Reflektovať osobné správanie, kriticky ho zhodnotiť, uplatňovať morálne motivácie na konanie dobra.
14. Vnímať seba a ostatných ako jedinečných, vytvárať osobné nie virtuálne vzťahy s ľuďmi.
15. Pristupovať k ľuďom s rešpektom a zodpovedne zaobchádzať so svojou sexualitou.

Boh a človek /Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Chápať poslanie a úlohu Krista ako Spasiteľa a Vykupiteľa.

Vysvetliť ohlasovanie Božieho kráľovstva cez podobenstvá, zázraky, blahoslavenstvá.

Opísať voľbu apoštolov a poslanie apoštolov v cirkvi.

Opísať silu hriechu a jeho následky pre život človeka.

Uvedomovať si silu Božieho milosrdenstva a identifikovať spôsoby vstupu do stavu milosti posväcujúcej.

Hlbšie analyzovať Božie prikázania ako zákon pravdy pri formovaní človeka a dopady na život v týchto prikázaniach.

Obsahový štandard

- reflektovanie poslanca a úlohy Krista od narodenia až po jeho nanebovstúpenie;
- interpretovanie podobenstiev o Božom kráľovstve;
- opísanie najznámejších Ježišových zázrakov;
- oboznamovanie sa s udalosťami vyvolenia apoštolov;
- spoznávanie života jednotlivých apoštolov;
- oboznamovanie sa s putovaním Ježiša Krista ako učiteľa a majstra po izraelskej krajine;
- vnímanie sily odpustenia na príklade obrátených ľudí;
- uvedomovanie si významu potreby obrátenia cez Božie milosrdenstvo, milosť posväcujúcu a skutky telesného a duchovného milosrdenstva;

- hlbšia analýza jednotlivých prikázaní a ich prepojenie s vlastným životom.

Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať existenciu „Novej zmluvy“ a rozlíšiť charakter Starého a Nového zákona.

Poznať príbehy Nového zákona súvisiace so životom svätého Jána Krstiteľa, Presvätej Bohorodičky, Ježiša Krista.

Zdôvodniť pôvod Evanjelí a ich význam v súčasnej dobe.

Obsahový štandard

- identifikovanie Evanjelia ako radostnej zvesti, vysvetlenie pôvodu a vzniku Evanjelí; formulovanie posolstva Evanjelia pre dnešnú dobu;
- vnímanie prínosu Ježišovej moci v učení a jeho zázrakoch;
- poznávanie osobností Svätého Písma a vnímanie ich vzoru pre spoločnosť;
- práca s biblickým textom, identifikovanie a hľadanie jeho významu a odkazu pre život.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Opísať na konkrétnych faktoch zrod a fungovanie prvotnej cirkvi.

Vnímať dejiny a život gréckokatolíckej cirkvi cez spoznávanie jej bohatstva, tradície a svätých v jej jednotlivých obdobiach od jej počiatkov až po súčasnosť.

Charakterizovať úlohu gréckokatolíckej cirkvi v súčasnosti.

Vymenovať významné osobnosti dejín gréckokatolíckej cirkvi a dopad ich konania na cirkev a spoločnosť.

Reflektovať a vymenovať jednotlivé kresťanské cirkvi na Slovensku a charakterizovať ich.

Opísať základné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami.

Porozumieť prínosu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život.

Uvedomovať si význam ikonografie vo svojom obrade a poznať úctu a modlitby pred ikonou.

Rozdeliť liturgický rok, poznať špecifickosť jednotlivých sviatkov liturgického roka.

Rozpoznať ikony sviatkov, orientovať sa v liturgických predmetoch a farbách.

Oboznamovať sa s liturgickou modlitbou.

Rozlíšiť význam jednotlivých sviatostí ako nadprirodzený dar od Boha pre spásu duše človeka.

Vysvetliť „Hlavné pravdy“, „Božské cnosti“, „Kardinálne čnosti“ a oceniť ich prínos pre duchovný život.

Nachádzať inspiráciu pre sviatostný život na vzoroch svätých a blahoslavených.

Obsahový štandard

- poznávanie historických zlomov a osobností života gréckokatolíckej cirkvi v jej jednotlivých obdobiach od počiatku až po súčasnosť;
- reflektovanie životov gréckokatolíckych mučeníkov, ktorí sú vzormi ozajstného kresťanského života a žiarivým príkladom pre mnohé generácie ľudstva;
- identifikovanie najznámejších pútnických a modlitebných miest, gréckokatolíckych inštitúcií a aktivít prebiehajúcich na území Gréckokatolíckej metropolie na Slovensku;
- pomenovanie, porovnanie spoločných a rozdielnych znakov a charakteristík jednotlivých kresťanských cirkví;
- identifikovanie rozdielov medzi jednotlivými náboženstvami v rozlíšení od siekt vo svete;
- oboznamovanie sa s ikonografiou a analyzovanie niektorých základných ikon;
- oboznamovanie sa s modlitbou v Božskej liturgii, modlitbou časov, Utierňou, Večierňou, Akatistom;
- poznávanie a používanie základných slov a niektorých modlitieb v cirkevnej staroslovienčine;
- identifikovanie významu jednotlivých sviatostí, opísanie obradov ich vysluhovania;
- vysvetlenie a rozlíšenie Hlavných právd, Božských cností a Kardinálnych cností;
- identifikovanie vzorov svätých a blahoslavených.

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vyjadriť identitu gréckokatolíka cez modlitbu a liturgické slávenia.

Skúmanie rôznych foriem povolania v živote kresťana, skúmanie svojho duchovného života a rozlišovanie svojho povolania.

Vysvetliť hodnotu lásky, rodiny, rodičovstva, manželstva z kresťanského pohľadu.

Vytvárať vlastný názor na aktuálne problémy doby a vedieť ho obhájiť pri prijímaní pozvania žiť sviatostný život v milosti posväcujúcej.

Utvárať svoju identitu k témam intimity, sexuality a rodičovstva.

Analyzovať a vyhodnotiť morálne dilematickú situáciu.

Uvedomovať si hodnoty slobody a zodpovednosti za seba a iných pri praktickom prežívaní živej viery.

Obsahový štandard

- uvedomovanie si významu modlitby v každodennom osobnom a rodinnom živote;
- praktické prijímanie Sviatosti v každodennom živote;
- prehodnocovanie vlastných hodnotových stránok a určenie/rozhodnutie pre správny smer v priateľstve, láske, manželstve a v rodine;
- uvažovanie nad bioetickými otázkami (interupcia, autanázia, genetické pokusy) a problémami doby (umelá inteligencia a človek, homosexualita, environmentálne otázky, život v harmónii so všetkými tvormi);
- identifikovanie a porovnanie hodnoty lásky, manželstva, rodiny, rodičovstva s pseudohodnotami ponúkanými modernou dobou;
- slobodne prijímať jednoduché záväzky v skupine a plniť ich, prijímať primeranú zodpovednosť v rodine a komunite.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo

Náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vzdelávacia podoblasť náboženská výchova sa vyučuje ako náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike, náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike.

Vyučovaci predmet náboženská výchova je súčasťou vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť a je špecifickým priestorom, v ktorom žiaci objavujú a poznávajú skutočnosť z pohľadu náboženstva. Na náboženskej výchove žiak rozvíja svoju náboženskú gramotnosť a má možnosť nadobudnúť a prehĺbiť osobnú a zodpovednú kresťanskú a náboženskú identitu. Náboženskú gramotnosť chápeme ako komplexnú schopnosť žiaka zodpovedne zaobchádzať s vlastnou religiozitou a náboženským presvedčením iných ľudí. Na základe náboženských obsahov a vedomostí žiak dokáže správne chápať kresťanské náboženstvo, vyjadrovať a žiť svoju osobnú vieru. Náboženská výchova/náboženstvo zároveň rozvíja aj eticko-hodnotový rozmer žiakov, ktorý je spoločný s predmetom etická výchova, prispieva tak k integrálnej edukácii na základných školách.

Náboženská výchova/náboženstvo je zameraná na nadobúdanie vedomostí, ale aj na schopnosť nábožensky vnímať skutočnosť, chápať náboženskú reč a jazyk a komunikovať ním, konať podľa vlastného náboženského presvedčenia a vyjadriť svoju religiozitu a vieru svedectvom života. Náboženskú výchovu v škole tak môžeme chápať ako komplexný, procesualný a dynamický edukačný proces, ktorý sa uskutočňuje ako pozorovanie a vnímanie náboženskej skutočnosti, náboženské poznávanie, cez náboženskú komunikáciu, tvorbu náboženského úsudku, rozhodovania sa a cez nábožensky motivované konanie.

Vyučovaci predmet náboženská výchova/náboženstvo rozvíja náboženskú gramotnosť cez nasledovné obsahové oblasti, ktoré sú konkretizované v komponentoch: Boh a človek, Ježiš Kristus, Sväté Písmo, Cirkev a sviatosti a Kresťanský život.

Ciele vyučovacieho predmetu

C1. Pozorovať a vnímať náboženskú skutočnosť. Žiaci sú citliví na okolitý svet a vedia rozpoznať, vnímať náboženské fenomény. Schopnosť vnímať je základom náboženského poznania. Nábožensky pozorovať a vnímať znamená:

- všímať si krásu sveta a vnímať vlastnú osobu so svojimi schopnosťami a hranicami,
- objaviť základné náboženské znaky a symboly a pomenovať ich význam,
- vnímať sakrálny priestor ako miesto oslavy Boha, modlitby a spoločenstva,
- pozorovať náboženské správanie a vysvetliť ho.

C2. Nadobudnúť náboženské vedomosti a poznanie. Žiaci sa oboznamujú so základným poslanstvom kresťanskej viery, zaoberajú sa podstatnými pojmami a textami, náboženskou tradíciou, ako aj historickým pôsobením cirkvi. Žiaci poznaním dávajú význam a zmysel tomu, čo získali vnímaním a pochopením, a vytvárajú súvis medzi poznanou náboženskou skúsenosťou a vlastným životom. Nábožensky poznávať znamená:

- identifikovať základné ľudské otázky ako náboženské,
- spoznať a prehĺbiť základné otázky kresťanskej viery v Boha,
- osvojovať si kresťanskú vieru v Trojjediného Boha,
- pomenovať hlavné prvky Ježišovho poslanstva,
- náboženské poznatky usporiadať a primerane vyjadriť.

C3. Chápať náboženskú reč a jazyk a komunikovať ním. Žiaci sa učia klásť otázky a argumentovať, pochopiť rôzne spôsoby náboženského jazyka a komunikácie, vyjadriť svoju vlastnú religiozitu a svoj osobný vzťah k svetu a Bohu. Nábožensky komunikovať znamená:

- porozumieť základným kresťanským a biblickým slovám, výrazom, pojmom a primerane ich použiť,
- rozumieť významu základných náboženských znakov, symbolov, obrazov a prvkov a dať ich do vzťahu s vlastným životom,
- spoznať spoločné znaky a rozdiely jednotlivých náboženstiev,
- otvorene hovoriť s inými o náboženských témach,
- použiť rôzne formy modlitby ako súčasť svojho náboženského života.

C4. Uvažovať a konať podľa vlastného náboženského presvedčenia. Skúsenosti a poznatky učia žiakov získať svoj pohľad na základe uvažovania a kritického myslenia, ale aj získať schopnosť robiť vlastné rozhodnutia. Nábožensky usudzovať znamená:

- spoznať, pomenovať rôzne spôsoby morálneho správania sa ľudí a hodnotiť ich dôsledky,

- klásť existenciálne a transcendentálne otázky a chápať význam náboženských odpovedí na otázky o zmysle života, existencii Boha, života po smrti a pod.,
- kriticky reflektovať náboženské predsudky, zaujať vlastné stanovisko voči morálnym dilemám a zdôvodniť ho.

C5. Vyjadriť svoju vieru nábožensky motivovaným konaním a životom. Žiaci sa učia rozhodnúť sa pre zodpovedné konanie voči sebe i voči druhým, a zapájať sa do spoločenského, sociálneho a cirkevného života. Nábožensky konať znamená:

- prevziať zodpovednosť za svoje konanie,
- pomenovať a osvojiť si základné pravidlá správneho morálneho života,
- konať podľa vlastného náboženského a morálneho úsudku.

Obsahové komponenty

Komponent A: Boh a človek

Obsahový komponent *Boh a človek* reflektuje predovšetkým otázky o zmysle života a o Bohu, oboznamuje so základnými prejavmi viery a náboženstva, poskytuje možnosť pochopiť základy vlastnej kresťanskej viery v Trojjediného Boha, ktorý stvoril svet i človeka.

Komponent B: Ježiš Kristus

Obsahový komponent *Ježiš Kristus* umožňuje žiakom poznať blahozvešť o živote, účinkovaní, smrti a zmŕtvychvstaní Ježiša Krista a vytvoriť si k nemu osobný vzťah.

Komponent C: Sväté písmo

Obsahový komponent *Sväté Písmo* otvára žiakom prístup k pochopeniu Božieho slova v biblických textoch a uvedomiť si jeho oslobodzujúcu silu a význam pre vlastný život.

Komponent D: Cirkev a sviatosti

Obsahový komponent *Cirkev a sviatosti* pozýva ku stretnutiu s kresťanmi v cirkvi a v spoločenstve, predstavuje univerzálnosť cirkvi i jej spásonosné poslanie poskytovať vo sviatostiach znaky spásy pre každého veriaceho človeka.

Komponent E: Kresťanský život

Obsahový komponent *Kresťanský život* ponúka žiakom priestor zaoberať sa konkrétnymi formami osobného i spoločného prežívania viery, poskytuje kritériá pre etické a morálne konanie a správanie sa človeka, motivuje k zodpovednému angažovaniu sa pre spravodlivosť, mier a starostlivosť o stvorenie a prispieva k výchove k hodnotám. Ponúka tiež možnosť spoznávať iné vierovyznania a konfrontovať život kresťana s nimi.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike pre 1. cyklus

Hlavný cieľom 1. cyklu je uviesť žiakov do náboženskej gramotnosti. Žiaci vedia pomenovať jedinečnosť človeka a svoje miesto v rodine, vedia vyjadriť radosť z Božieho stvorenia a správať sa k nemu s rešpektom a úctou. Poznajú dôležité etapy života Ježiša Krista, ktorého vnímajú ako Spasiteľa a ako priateľa a porovnávajú svoje správanie s Božími prikázaniami. Žiaci vedia formulovať svoje predstavy o Bohu, chápu modlitbu ako vyjadrenie vzťahu s Bohom a vedia formulovať jednoduché modlitby. Vnímajú Cirkev ako spoločenstvo a vedia zdôvodniť význam nedele a Bohoslužby.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus:

- pomenovať jedinečnosť človeka,
- osvojiť si základné otázky kresťanskej viery v trojjediného Boha,
- formulovať svoje predstavy o Bohu a vyjadriť svoj vzťah k nemu,
- poznávať a opísať života Ježiša Krista – jeho narodenie, utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie,
- prostredníctvom biblických príbehov objavovať výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna,
- vnímať Cirkev ako miestne spoločenstvo a primeraným spôsobom vysvetliť Bohoslužbu,
- pomenovať základné pravidlá života a aplikovať ich vo svojom živote.

Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak dokáže/vie:

Vnímať svoju jedinečnosť.

Využívať pravidlá dobrej komunikácie v rodine a v spoločenstve.

Vyjadriť radosť z rozmanitosti Božieho stvorenia.

Správať sa k Božiemu stvoreniu s rešpektom a úctou.

Byť pozorný k potrebám svojich blížnych.

Aplikovať prejavy pomoci a solidarity v každodenných situáciách.

Vnímať modlitbu ako vyjadrenie vzťahu s Bohom.

Rozlíšiť spôsoby komunikácie medzi Bohom a ľuďmi.

Vnímať vieru ako súčasť každodenného života človeka.

Opísať dejiny izraelského ľudu.

Na základe Desatora rozlíšiť medzi dobrom a zlom.

Konfrontovať svoje správanie s Desatorom.

Obsahový štandard

- svet, v ktorom žijeme;
- jedinečnosť Božieho dieťaťa;
- Boh – Stvoriteľ a Otec;
- Božia starostlivosť a skutky lásky;
- komunikácia Boha s ľuďmi rôznymi spôsobmi;
- komunikácia s Bohom v modlitbe;
- komunikácia Boha s ľuďmi v dejinách prostredníctvom biblických príbehov;
- viera ako dôležitá súčasť ľudského života;
- Božie pôsobenie cez sviatosti;
- stručné dejiny izraelského národa a jeho záchranu;
- prikázania ako pravidlá pre život.

Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak dokáže/vie:

Poznať dôležité etapy života Ježiša Krista od narodenia až po jeho smrť a zmŕtvychvstanie.

Prostredníctvom biblických príbehov vysvetliť výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna.

Vytvoriť si k Ježišovi osobný vzťah.

Vnímať prítomnosť zla a hriechu vo svete a vo svojom živote.

Uvedomovať si dôležitosť odpustenia.

Obsahový štandard

- Ježiš – Boží Syn, jeho príchod na svet;
- začiatky Ježišovho verejného účinkovania;
- výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna, Ježišove učenie v podobenstvách, Ježišove zázraky ako znamenia;
- udalosti Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania;

- zlo a hriech ako dôsledok neposlušnosti voči Bohu;
- Božie milosrdenstvo voči ľuďom, spytovanie svedomia a ľútosť nad hriechmi;
- dôležitosť odpustenia ako súčasť uzdravenia človeka. Sviatosť zmierenia – prostriedok odpustenia hriechov.

Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak dokáže/vie:

Prostredníctvom biblických príbehov vysvetliť výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna.

Opísať dejiny izraelského ľudu.

Obsahový štandard

- Ježiš – Boží Syn vo svetle biblických príbehov;
- stručné dejiny izraelského národa a jeho záchranu.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak dokáže/vie:

Vnímať Cirkev ako spoločenstvo, ktoré vyjadruje svoju vieru v Ježiša Krista.

Opísať slávenie nedele a sviatkov cirkevného roka.

Poznať základné časti Svätej omše.

Zdôvodniť význam Eucharistie pre život kresťana.

Určiť základné kritériá kresťanského života.

Obsahový štandard

- Cirkev ako Božia rodina, slávenie nedele ako „Deň Pána“;
- udalosti Ježišovho utrpenia, smrti a zmŕtvychvstania a ich význam pre život človeka a cirkvi;
- pokračovanie Ježišovho diela aj po jeho nanebovstúpení, vznik cirkvi;
- náš život ako súčasť cirkvi, začlenenie sa do cirkevného spoločenstva;
- hostina v biblických príbehoch; spojitosť medzi Poslednou večerou a svätou omšou;
- obeta a hostina, základné časti svätej omše a význam Eucharistie;
- dôležitosť života s Ježišom – základné kritériá kresťanského života.

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak dokáže/vie:

Konfrontovať svoje konanie s konaním Ježiša a svätých ako morálnych vzorov.

Aplikovať Zlaté pravidlo vo svojom živote.

Byť pozorný k potrebám druhých a aplikovať prvky vzájomnej pomoci, úcty a solidarity v každodenných situáciách.

Obsahový štandard

- princípy konania dobra podľa Ježišovho vzoru;
- príklady svätých, ktorí inšpirujú ku konaniu dobra;
- vzťah s Ježišom v každodennom živote;
- Ježiš Kristus ako vzor pre život kresťana;
- dôsledky odmietnutia Ježišovho učenia pre život človeka.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je, aby žiaci preukázali zvládnutie základov náboženskej gramotnosti. Žiaci si uvedomujú svoje dary a talenty a vedia konkretizovať prikázanie lásky k Bohu a blížnemu. Vnímajú Bibliu nielen ako literárne dielo, ale aj ako Božie slovo a orientujú sa v nej. Prehlbujú svoj vzťah k trojjedinému Bohu a vedia ho vyjadriť, osvojujú si rôzne formy modlitby ako výraz ich náboženského života. Žiaci vedia charakterizovať jednotlivé liturgické obdobia ako aj jednotlivé sviatosti a poukázať na ich význam v živote kresťana.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus:

- pomenovať vieru v Boha v živote biblických postáv a charakterizovať Boha v troch osobách,
- poznať Bibliu a orientovať sa v nej, reprodukovat biblické príbehy zo Starého a Nového zákona a pochopiť ich význam,
- chápať Ježišovo konanie v kontexte príkazu lásky a aplikovať príkaz lásky vo svojom živote,
- vnímať sakrálny priestor ako miesto Božej prítomnosti a priestor modlitby a charakterizovať jednotlivé liturgické obdobia,

- charakterizovať jednotlivé sviatosti a poukázať na ich význam v živote kresťana,
- používať rôzne formy modlitby ako výraz svojho náboženského života.

Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Uviesť príklad viery v Boha v živote biblických postáv.

Jednoduchým spôsobom vyjadriť svoju predstavu o Bohu.

Stručne charakterizovať trojjediného Boha.

Uviesť príklady pôsobenia Boha.

Rozlíšiť biblickú pravdu o stvorení sveta od iných názorov a teórií.

Obsahový štandard

- viera v Boha ako súčasť života človeka;
- biblické postavy a ich viera v Boha;
- Božia starostlivosť o vyvolený národ v dejinách;
- prítomnosti Boha vo svete a jeho pôsobenie;
- Boh ako Trojica, vyznanie viery;
- Boh Stvoriteľ, pravda posolstva o stvorení sveta;
- Boh ako Otec, Božie atribúty.

Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Pomocou Svätého písma uviesť príklady lásky k Bohu, k blížnemu a k sebe samému.

Osvojovať si rešpekt a lásku k blížnemu.

Prejaviť skutky milosrdenstva.

Vnímať svoje dary a talenty ako dar od Boha.

Uviesť príklady ako využívať svoje dary a talenty pre dobro iných.

Obsahový štandard

- hlavné prikázanie lásky k Bohu, k blížnemu a k sebe samému;

- láska k Bohu v Starom zákone i v živote súčasného človeka;
- láska k blížnemu a skutky milosrdenstva;
- láska k sebe samému, moje dary a talenty.

Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Poznať základnú štruktúru Biblie.

Orientovať sa v Biblii.

Zdôvodniť význam Biblie pre kresťanskú vieru.

Poznávať miesta spojené s biblickou tradíciou.

Obsahový štandard

- Biblia ako Božie slovo a jej pôvod;
- Svätá zem – krajina Biblie.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Charakterizovať jednotlivé sviatosti.

Poukázať na význam sviatostí v živote kresťana.

Opísať slávenie nedele a sviatkov vo svojej rodine a v spoločenstve cirkvi, do ktorej sa zapájajú.

Uviest príklady miesta modlitieb a Božej prítomnosti v minulosti i v dnešnej dobe.

Pomenovať základné prvky miesta modlitieb a Božej prítomnosti.

Obsahový štandard

- spojenie s Ježišom prostredníctvom sviatostí;
- sedem sviatostí a ich význam pre život človeka;
- rodina ako domáca Cirkev, oslava Boha v rodine;
- modlitba v spoločenstve cirkvi;
- miesta modlitby a Božej prítomnosti vo Svätom písme;
- kostol ako miesto stretnutia spoločenstva cirkvi s Bohom a s ľuďmi navzájom.

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Charakterizovať jednotlivé obdobia liturgického roka.

Osvojovať si rôzne formy modlitby ako prostriedok komunikácie a vytvárania si dôvernejšieho vzťahu s Bohom.

Obsahový štandard

- liturgický rok;
- komunikácia s Bohom v modlitbe;
- modlitba a jej formy.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je rozvíjanie nadobudnutej náboženskej gramotnosti. Žiaci vedia vyjadriť svoje predstavy o Bohu a zaujať osobný postoj voči kresťanskej viere aj v kontexte iných náboženstiev. Žiaci vedia objaviť aktuálnosť Svätého písma, zdôvodniť historickosť osoby Ježiša Krista a aplikovať jeho poslanstvo na svoj vlastný život. Žiaci poznávajú rôzne etapy šírenia kresťanstva a charakterizujú Cirkev a jej úlohu v súčasnosti, pričom vedia zaujať osobný postoj k miestnej cirkvi. Žiaci poznajú význam jednotlivých sviatostí. Žiaci reflektujú svoje hodnoty a vedia si zostaviť vlastný rebríček hodnôt. Konfrontujú svoj život s Desatorom a vnímajú svoj život ako osobné povolanie vo vzťahu k sebe, druhým a k svojmu okoliu.

Ciele vzdelávanie pre 3. cyklus:

- poukázať na jedinečnosť a dôstojnosť človeka,
- zaujať osobný postoj k otázkam kresťanskej viery v Boha,
- konfrontovať svoj život s Desatorom, integrovať morálne pravidlá do vlastného života a reflektovať svoje hodnoty a zostaviť si vlastný rebríček hodnôt,
- zdôvodniť historickosť osoby Ježiša Krista a inšpirovať sa jeho životom pre svoje konanie,
- vnímať Bibliu ako Božie slovo a zdôvodniť jej aktuálnosť a odkaz pre súčasnosť,
- charakterizovať jednotlivé sviatosti a poukázať na ich význam v živote kresťana,
- vnímať Cirkev v jej historických súvislostiach a špecifikovať jej hlavné historické udalosti,

- porovnať kresťanské náboženstvo s inými náboženstvami, opísať ich spoločné znaky a rozdiely a oceniť, v čom je jedinečnosť a hodnota kresťanstva,
- s rešpektom pristupovať k ľuďom s iným náboženským presvedčením.

Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Formulovať dôsledky prvého hriechu a odmietnutia Božieho plánu.

Vnímať Božiu starostlivosť v živote biblických postáv.

Rozlíšiť základné fakty dejín spásy na základe časovej osi.

Prostredníctvom príbehov biblických postáv uvedomiť si prítomnosť viery v živote človeka.

Inšpirovať sa biblickými postavami pre budovanie osobného vzťahu s Bohom.

Uvedomiť si potrebu pravidiel pre svoj život.

Konfrontovať svoje konanie s Desatorom.

Vyjadriť vzťah medzi slobodou a vlastným konaním.

Zostaviť si vlastný rebríček hodnôt.

Prehodnocovať svoje rozhodnutia a postoje s rešpektom voči slobode každého človeka.

Obsahový štandard

- Boží plán pre človeka;
- človek – jedinečné Božie stvorenie;
- Božie pôsobenie v živote biblických postáv v dejinách – časová os;
- viera ako odpoveď kresťana;
- veľké postavy viery Starého zákona;
- viera osôb povolanych do Božej služby;
- viera Božieho ľudu v čase neslobody;
- budovanie vzťahu človeka s Bohom;
- vzťah s Bohom a pravidlá na Sinaji;
- rebríček hodnôt a životný štýl mladých;
- sloboda človeka;

- slobodné rozhodnutie konať dobro v prospech iných;
- sloboda a zodpovednosť.

Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Na základe konkrétnych faktov zdôvodniť historickosť osoby Ježiša Krista.

Oceniť výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna.

Pomenovať dôležité prvky jeho posolstva o Božom kráľovstve.

Prehodnotiť vyjadriť osobný vzťah k Ježišovi.

Inšpirovať sa konaním Ježiša a Márie.

Zaujať osobný postoj k otázkam kresťanskej viery v Boha.

Objavovať v blahoslavenstvách cestu k slobode.

Osvojiť si postoj lásky k blížnemu cez skutky milosrdenstva.

Obsahový štandard

- Ježiš Kristus ako historická osoba (narodenie, utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie);
- Ježišovo verejné účinkovanie;
- Ježišove zázraky ako znamenia príchodu Božieho kráľovstva;
- Ježiš – učiteľ a vzor viery;
- Mária – žena viery;
- priateľstvo s Ježišom;
- blahoslavenstvá – cesta k slobode a ku šťastiu.

Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Charakterizovať Evanjeliá.

Poukázať na pôvod a význam Evanjelií.

Zdôvodniť aktuálnosť Svätého písma a biblických textov.

Vyvodiť zo Svätého písma odkaz pre svoj život.

Obsahový štandard

- evanjelium ako radostná zvesť;
- aktuálnosť Biblie.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať Cirkev ako spoločenstvo kresťanov, ktoré pokračuje v Ježišovom poslaní a poznávaní života prvého kresťanského spoločenstva.

Charakterizovať osobnosť svätého Pavla, apoštola národov a jeho prínos pri šírení kresťanstva.

Zhodnotiť pôsobenie Cyrila a Metoda a ich nasledovníkov a ich prínos pre šírenie kresťanstva na našom území.

Charakterizovať etapy šírenia kresťanstva v dejinách.

Inšpirovať sa životom ľudí, ktorí konali skutky milosrdenstva.

Rozhodnúť sa pre konkrétnu formu prejavu lásky bližnému.

Charakterizovať sviatosti kresťanskej iniciácie.

Poukázať na význam sviatostí kresťanskej iniciácie v živote kresťana.

Obsahový štandard

- vznik cirkvi a Petrov primát;
- život a viera prvého kresťanského spoločenstva;
- Svätý Pavol a ohlasovanie evanjelia;
- šírenie kresťanstva na našom území;
- cirkev v stredoveku;
- život cirkvi od stredoveku po 20. storočie;
- cirkev a služba bližným;
- krst a jeho význam v živote človeka;
- sviatosť birmovania – sviatosť kresťanskej dospelosti;
- hriech a vina v živote človeka, sviatosť zmierenia;
- Eucharistia a jej význam v živote kresťana.

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Charakterizovať Cirkev a cirkevnú hierarchiu a úlohu Cirkvi v súčasnosti.

Rozlíšiť výzvy k angažovanosti v cirkvi.

Inšpirovať sa osobnosťami 20. storočia, ktoré trpeli pre vieru.

Porovnať kresťanské náboženstvo s inými náboženstvami.

Uviest' spoločné znaky a rozdiely náboženstiev.

Oceniť jedinečnosť a hodnotu kresťanstva.

Rešpektovať ľudí s iným náboženským presvedčením.

Poukázať na význam pravidiel v živote človeka.

Konfrontovať svoj život s Desatorom.

Pravdivo zhodnotiť dôsledky porušovania prikázaní pre svoj život.

Rozlíšiť rôzne formy povolania v živote kresťana.

Prejaviť záujem o svoje osobné povolanie.

Zdôvodniť vieru vo večný život v kontexte kresťanskej nádeje.

Zaujať postoj k otázke večného života.

Obsahový štandard

- cirkev v dnešnej dobe;
- kresťan a Cirkev;
- svedectvá viery kresťanov 20. storočia;
- viera kresťana uprostred svetových náboženstiev;
- vzťah s Bohom;
- úcta k Božiemu menu;
- svätích sviatočné dni;
- úcta k rodičom a k autorite;
- úcta k životu a jeho ochrana od počatia po prirodzenú smrť;
- čistota a vernosť;

- ochrana spoločného vlastníctva;
- pravda a pravdovravnosť;
- povolanie človeka;
- priateľstvo, láska a povolanie k manželstvu;
- Božie kráľovstvo – cieľ života kresťana.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo

Náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vzdelávacia podoblasť náboženská výchova sa vyučuje ako náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike, náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike.

Vyučovací predmet náboženská výchova je súčasťou vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť a je špecifickým priestorom, v ktorom žiaci objavujú a poznávajú skutočnosť z pohľadu náboženstva. Cez náboženskú výchovu v škole žiak rozvíja svoju náboženskú gramotnosť a má možnosť nadobudnúť a prehĺbiť osobnú a zodpovednú kresťanskú a náboženskú identitu. Náboženskú gramotnosť chápeme ako komplexnú schopnosť žiaka zodpovedne zaobchádzať s vlastnou religiozitou a religiozitou iných ľudí. Na základe náboženských obsahov a vedomostí žiak dokáže správne chápať kresťanské náboženstvo, vyjadrovať a žiť svoju vlastnú religiozitu a osobnú vieru. Náboženská výchova/náboženstvo zároveň rozvíja aj eticko-hodnotový rozmer žiakov, ktorý je spoločný s predmetom etická výchova, a prispieva tak k integrálnej edukácii na základných školách. Náboženská výchova/náboženstvo je zameraná na nadobúdanie vedomostí, ale aj na schopnosť nábožensky vnímať skutočnosť, chápať náboženskú reč, jazyk a komunikovať ním, konať podľa vlastného náboženského presvedčenia a vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným životom. Náboženskú výchovu v škole tak môžeme chápať ako komplexný, procesuálny a dynamický edukačný proces, ktorý sa uskutočňuje ako pozorovanie a vnímanie náboženskej skutočnosti, náboženské poznávanie cez náboženskú komunikáciu, cez tvorbu náboženského úsudku a rozhodovania sa a cez nábožensky motivovaného konania.

Vyučovací predmet náboženská výchova/náboženstvo rozvíja náboženskú gramotnosť cez nasledovné obsahové oblasti, ktoré sú konkretizované v komponentoch Boh a človek, Ježiš Kristus, Písmo sväté, Cirkev a sviatosti a Kresťanský život.

Ciele vzdelávacej oblasti

C1. Pozorovať a vnímať náboženskú skutočnosť. Žiaci sú citliví na okolitý svet a vedia rozpoznať a vnímať náboženské fenomény. Schopnosť vnímať je základom náboženského poznania. Nábožensky pozorovať a vnímať znamená:

- všímať si krásu sveta a vnímať vlastnú osobu so svojimi schopnosťami a hranicami,
- objaviť základné náboženské znaky a symboly a pomenovať ich význam,
- vnímať sakrálny priestor ako miesto oslavy Boha, modlitby a spoločenstva,
- pozorovať náboženské správanie a vedieť ho objasniť.

C2. Rozvíjať náboženské vedomosti a poznanie. Žiaci sa oboznamujú so základným posolstvom kresťanskej viery, zaoberajú sa nosnými pojmami a textami, náboženskou tradíciou, ako aj historickým pôsobením cirkvi. Žiaci poznávaním dávajú význam a zmysel tomu, čo nadobudli porovnaním a pochopením, odhadujú vzťah medzi poznanou náboženskou skúsenosťou a osobným životom. Nábožensky poznávať znamená:

- identifikovať základné ľudské otázky ako náboženské,
- spoznať a prehĺbiť základné otázky kresťanskej viery v Boha,
- osvojovať si kresťanskú vieru v Trojjediného Boha,
- pomenovať hlavné znaky Ježišovho posolstva,
- náboženské skúsenosti usporiadať a primerane vyjadriť.

C3. Chápať náboženskú reč a jazyk a komunikovať ním. Žiaci sa učia klásť otázky a argumentovať, pochopiť rôzne spôsoby náboženského jazyka a komunikácie, vyjadriť svoju vlastnú religiozitu a svoj osobný vzťah k svetu a Bohu. Nábožensky komunikovať znamená:

- porozumieť základným kresťanským a biblickým slovám, výrazom, pojmom a primerane ich použiť,
- rozumieť významu základných náboženských znakov, symbolov, obrazov, prvkov a vedieť ich importovať do osobnej komunikačnej gramotnosti,
- spoznať spoločné znaky a rozdiely náboženských textov,
- otvorene viesť dialóg s inými o náboženských témach,
- použiť rôzne formy modlitby ako súčasť svojho religiózneho života.

C4. Uvažovať a konať podľa vlastného náboženského presvedčenia. Skúsenosti a poznatky učia žiakov získať svoj pohľad na základe uvažovania a kritického myslenia, ale aj získať schopnosť robiť vlastné rozhodnutia. Nábožensky usudzovať znamená:

- identifikovať a rozlišovať rôzne prejavy morálneho správania sa ľudí a hodnotiť ich dôsledky,
- klásť existencionálne a transcendentálne otázky a chápať význam náboženských odpovedí na otázky o zmysle života, existencii Boha, života po smrti a pod.,
- kriticky reflektovať náboženské predsudky, zaujať vlastné stanovisko voči morálnym dilemám a zdôvodniť ho.

C5. Vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným konaním a životom. Žiaci sa učia rozhodnúť sa pre zodpovedné konanie voči sebe i voči druhým a zapájať sa do spoločenského, sociálneho a cirkevného života. Nábožensky konať znamená:

- prevziať zodpovednosť za svoje konanie,
- pomenovať a osvojiť si základné pravidlá správneho morálneho života,
- konať podľa vlastného náboženského a morálneho úsudku.

Obsahové komponenty

Komponent A: Boh a človek

Obsahový komponent *Boh a človek* reflektuje predovšetkým otázky o zmysle života a o Bohu, oboznamuje so základnými prejavmi viery a náboženstva, poskytuje možnosť chápať rôzne vierovyznania a pochopiť základy vlastnej kresťanskej viery v Trojjediného Boha, ktorý stvoril svet i človeka.

Komponent B: Ježiš Kristus

Obsahový komponent *Ježiš Kristus* umožňuje žiakom poznať osobnosť Ježiša Krista v historickom kontexte, Ježišovu lásku a jeho dielo spásy. Pochopiť zmysel jeho obety na kríži pre ľudstvo a osobne pre každého človeka. Interpretovať dôležité prvky Ježišovho posolstva o Božom kráľovstve a vytvoriť si osobný vzťah s Ježišom.

Komponent C: Písmo sväté

Obsahový komponent *Písmo sväté* otvára žiakom prístup k pochopeniu Božieho slova v biblických textoch a uvedomiť si jeho oslobodzujúcu silu, význam pre vlastný život a porozumieť rôznym formám aj spôsobom interpretácie biblických textov.

Komponent D: Cirkev a sviatosti

Obsahový komponent *Cirkev a sviatosti* pozýva ku stretnutiu s kresťanmi v cirkvi a v spoločenstve,

predstavuje univerzálnosť cirkvi i jej spásonosné poslanie poskytovať vo sviatostiach znaky spásy pre každého veriaceho človeka.

Komponent E: Kresťanský život

Obsahový komponent *Kresťanský život* ponúka žiakom priestor zaoberať sa konkrétnymi formami osobného i spoločného prežívania viery, poskytuje kritériá pre etické konanie a správanie sa človeka, motivuje k zodpovednému angažovaniu sa pre spravodlivosť, mier a starostlivosť o stvorenie, prispieva k výchove k hodnotám.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku pre 1. cyklus

Hlavným cieľom 1. cyklu je uviesť žiakov do náboženskej gramotnosti. Žiaci vnímajú jedinečnosť človeka, svoje miesto v rodine a vedia vyjadriť radosť z Božieho stvorenia. Poznajú dôležité etapy života Ježiša Krista, ktorého vnímajú ako Spasiteľa a priateľa. Zoznamujú sa s Písmom svätým a jeho posolstvom. Poznávajú chrámy v ktorých oslavujeme Pána Boha a chápú modlitbu ako vyjadrenie dôverného vzťahu s Bohom.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

Na konci prvého cyklu žiaci dokážu:

1. Pochopiť základný vzťah človeka k Bohu a uvedomiť si jedinečnosť človeka.
2. Opísať dôležité etapy Ježišovho života.
3. Poznať základnú charakteristiku Písma svätého.
4. Poznať chrám ako miesto, kde oslavujeme Boha.
5. Prežívať modlitbu ako rozhovor s Bohom.
6. Uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s druhými ľuďmi.

Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať svoju jedinečnosť.

Vnímať vieru ako jedinečný dar a súčasť života človeka.

Rozlíšiť rôzne spôsoby vzájomnej komunikácie.

Vyjadriť radosť z Božieho stvorenia.

Správať sa k ľuďom a svetu s rešpektom a úctou.

Interpretovať vybrané biblické príbehy Starej zmluvy.

Obsahový štandard

- ja a môj svet;
- jedinečnosť Božieho dieťaťa;
- Boh Otec – Stvoriteľ;
- Boh sa dáva poznať (Patriarchovia);
- vzťah Boha a človeka (Vodcovia);
- Boh vedie svoj ľud.

Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Uvedomovať si Božiu lásku k človeku.

Interpretovať základné biblické príbehy z Novej zmluvy.

Vnímať Ježiša Krista ako Spasiteľa sveta.

Vysvetliť význam kresťanských sviatkov (Vianoce, Veľká noc).

Obsahový štandard

- Ježiš Kristus – Boží Syn, ktorý prichádza na svet;
- Pán Ježiš a Jeho verejné účinkovanie;
- udalosti Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania;
- Ježišove zázraky a uzdravenia;
- Pán Ježiš vyučuje.

Písmo sväté

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vysvetliť výnimočnosť Písma svätého (Biblie).

Charakterizovať základné delenie Písma svätého (Biblie).

Obsahový štandard

- Biblia hovorí o Bohu;

- rôzne druhy Biblií;
- delenie Biblie a orientácia v nej.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať cirkev ako spoločenstvo veriacich v Ježiša Krista.

Pomenovať čo sa nachádza v kostole.

Posúdiť význam kresťanských sviatkov a nedele.

Vnímať dôležitosť Krstu svätého.

Obsahový štandard

- cirkev a cirkevný zbor ako Božia rodina;
- kostol a jeho význam;
- dôležitosť nedele a kresťanských sviatkov;
- krst svätý – som Božie dieťa.

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať modlitbu ako formu komunikácie s Bohom.

Posúdiť potrebu dávania a prijímania lásky, odpustenia a prijímania sa navzájom.

Zdôvodniť význam vzťahov v rodinách, spoločenstve a cirkvi.

Zdieľať svoje myšlienky a postoje k osobnej viere veku primeraným spôsobom.

Vnímať potreby druhých ľudí a ochotu pomôcť im.

Obsahový štandard

- modlitba ako komunikácia s Bohom;
- potreba žiť v spoločenstve s ľuďmi a s Bohom;
- dôležitosť pravidiel v živote človeka;
- Ježiš Kristus ako osobný Priateľ a vzor;
- uvedomenie si dôležitosti vzťahov medzi ľuďmi;
- uvedomenie si prejavu vlastného správania a konanie a jeho dôsledky pre nás a našich blízkych.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je zvládnuť základy náboženskej gramotnosti. Žiaci vedia vyjadriť jedinečnosť človeka a dôsledky jeho konania vo vzťahu k Bohu, vnímajú svoje talenty a dary a uplatňujú modlitbu ako prejav osobného vzťahu s Bohom. Ježiša Krista vnímajú ako Božieho Syna, ktorý mení životy ľudí. Orientujú sa v Písme svätom a skúmajú jeho poslanstvo. Vedia rozlíšiť jednotlivé obdobia cirkevného roka a charakterizovať jednotlivé sviatosti. Vedia pomenovať nosné princípy smerujúce k morálnemu správaniu sa.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

Na konci druhého cyklu žiaci dokážu:

1. Vyjadriť jedinečnosť človeka vo vzťahu k Bohu na základe príkladov biblických postáv.
2. Pomenovať hlavné prvky Ježišovho poslanstva.
3. Vedieť sa orientovať v Písme svätom.
4. Pochopiť význam cirkvi ako spoločenstva kresťanov.
5. Vysvetliť význam modlitby.
6. Vysvetliť základné pravidlá spoločného života vo vzťahu k Bohu, sebe a druhým ľuďom.

Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať svoju jedinečnosť a svoju vieru v Boha.

Interpretovať vybrané biblické príbehy Starej zmluvy.

Uvedomiť si dôsledky konania biblických postáv v dejinách Božieho ľudu.

Obsahový štandard

- vzťah človeka s Bohom, osobný Boh;
- sudcovia Starej zmluvy;
- králi Starej zmluvy;
- proroci Starej zmluvy;
- Boh a Jeho zasľúbenia.

Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Rozvíjať svoj vzťah k Ježišovi Kristovi ako Spasiteľovi sveta.

Orientovať sa v základných udalostiach Ježišovho života a diela.

Interpretovať vybrané texty zo života Ježiša Krista v Novej zmluve.

Obsahový štandard

- Ježiš Kristus ako Boží Syn;
- Pán Ježiš a Jeho moc nad chorobou a smrťou;
- Pán Ježiš mení životy ľudí;
- Pán Ježiš vyučuje (podobenstvá).

Písmo sväté

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vysvetliť základné delenie Biblie.

Orientovať sa v Biblii.

Vyhľadať vybrané texty v Biblii.

Obsahový štandard

- Biblia ako Kniha kníh;
- delenie Biblie na časti a knihy;
- vznik Biblie a jej poslanstvo.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vysvetliť vznik cirkvi a jej úlohy.

Vnímať kostol ako miesto stretávania sa s Bohom a spoločenstvom kresťanov.

Vysvetliť význam sviatkov cirkevného roka.

Vymenovať sviatosti a ich dôležitosť v živote kresťana.

Obsahový štandard

- cirkev ako spoločenstvo kresťanov;
- kostol – miesto oslavy Pána Boha;
- delenie cirkevného roka a kresťanské sviatky;
- sviatosti a ich význam.

Kresťanský život**Výkonový štandard**

Žiak vie/dokáže:

Vnímať svoje dary a talenty ako dar od Boha.

Posúdiť dôležitosť konania a správania vo vzťahu k Bohu a svojom spoločenstve.

Vnímať modlitbu ako prejav osobného vzťahu s Bohom.

Obsahový štandard

- kto som – moja jedinečnosť s darmi a talentami;
- potreba byť tu pre iných ľudí;
- rozlišovanie správneho a nesprávneho konania a jeho dôsledky;
- modlitba ako komunikácia s Bohom, osobné modlitby.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je prehĺbiť náboženskú gramotnosť. Žiaci vedia vyjadriť svoje predstavy o Bohu a zaujať vlastný postoj voči kresťanskej viere aj v kontexte iných náboženstiev. Vedia poukázať na aktuálnosť Písma svätého, zdôvodniť historickosť osoby Ježiša Krista a aplikovať Jeho posolstvo na vlastný život. Žiaci poznávajú rôzne etapy šírenia kresťanstva, charakterizujú cirkev a jej úlohu v súčasnosti, pričom vedia zaujať vlastný postoj k cirkvi a možnosť zapojiť sa do jej činnosti. Poznajú význam jednotlivých sviatostí, reflektujú svoje hodnoty, zostavujú si vlastný rebríček hodnôt, konfrontujú svoj životom s Božím zákonom a vnímajú svoj život ako osobné povolanie vo vzťahu k sebe, k druhým a k svojmu okoliu.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

Na konci tretieho cyklu žiaci dokážu:

1. Rešpektovať jedinečnosť človeka a jeho viery.
2. Interpretovať dôležité prvky Ježišovho posolstva a chápať ich v kontexte osobnej viery.

3. Vedieť delenie Písma svätého a jeho kníh podľa obsahu.
4. Rozpoznať Písmo sväté ako Božie slovo a jeho aktuálnosť v súčasnosti.
5. Opísať vznik cirkvi, jej vývoj a úlohy v súčasnosti.
6. Vysvetliť pojem sviatosti a ich význam v živote kresťana.
7. Rozlišovať medzi Zákonom a evanjeliom a chápať ich význam v živote kresťana.
8. Rozvíjať prosociálne správanie a zodpovedný prístup k vlastnému konaniu.

Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Interpretovať Vyznanie viery v Trojjediného Boha.

Vnímať Boha a Jeho vlastnosti.

Vnímať svoju jedinečnosť a svoj vzťah k Bohu.

Oceniť hodnotu života a jeho zmysel.

Vyjadriť vzťah k Božiemu stvorenstvu.

Obsahový štandard

- vyznanie viery v Boha (Krédo);
- aký je Boh?;
- Boh ma pozná – moja jedinečnosť a môj vzťah k Bohu;
- hodnota môjho života;
- božie stvorenie a zodpovednosť zaň.

Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Interpretovať vybrané texty zo života Ježiša Krista.

Uvedomiť si význam Ježišovho učenia.

Zdôvodniť význam Ježišovej obete vo vzťahu k človeku a jeho budúcnosti.

Porovnať božskú a ľudskú podstatu Ježiša Krista.

Porovnať význam Zákona a evanjelia v živote kresťana.

Obsahový štandard

- život a dielo Ježiša Krista;
- Ježiš Kristus a Jeho učenie v podobenstvách;
- zmysel Ježišovho utrpenia, smrti a vzkriesenia a jeho významu v dejinách spásy;
- Ježiš Kristus ako pravý Boh a pravý človek;
- zákon a evanjelium.

Písmo sväté

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vysvetliť vznik Biblie a jej šírenie.

Poznať biblické postavy a ich konanie a úlohy v dejinách Božieho ľudu.

Vnímať aktuálnosť Biblie a jej poslanstvo v súčasnosti (vyžitie AI).

Obsahový štandard

- Boh sa zjavuje vo svojom Slove;
- preklady a šírenie Biblie do sveta;
- biblické postavy historických kníh Biblie;
- vyučujúce a prorocké knihy Biblie a ich poslanstvo;
- Biblia a jej aktuálnosť.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vysvetliť vznik cirkvi, misijný príkaz a úlohy apoštolov.

Definovať delenie cirkevného roka.

Poznať historické udalosti vývoja cirkvi.

Charakterizovať ECAV na Slovensku a jej úlohy.

Vymenovať sviatosti a ich význam v živote kresťana.

Porovnať učenie kresťanských cirkví a hnutí.

Vnímať svoj cirkevný zbor ako miesto stretávania kresťanov.

Obsahový štandard

- cirkev a jej vznik, misijný príkaz
- zoslanie Ducha svätého

- prvé cirkevné zbory a misia apoštolov
- delenie cirkevného roka, sviatky a slávnosti
- cirkevné dejiny, osobnosti ovplyvňujúce cirkev a spoločnosť
- ECAV na Slovensku, história, učenie a úlohy
- sviatosti – ich charakteristika a význam
- spoločné a rozdielne znaky jednotlivých cirkví a denominácií
- historické udalosti a osobnosti môjho cirkevného zboru

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Zdôvodniť význam Zákona a evanjelia v živote kresťana.

Kriticky zhodnotiť dopad porušovania Božích prikázaní pre život človeka (s využitím napr. AI).

Poukázať na význam evanjelia pre večný život.

Porovnať učenie rôznych náboženstiev, spoločností a siekt (s využitím AI).

Aplikovať potrebu tolerancie a akceptácie rôznych názorov a postojov.

Vnímať svoju vieru a svoju jedinečnosť.

Diskutovať o zmysle života, hodnotách a zodpovednosti za svoj život.

Vyjadriť svoj názor a postoj k iným názorom.

Obsahový štandard

- zákon a evanjelium v živote kresťana;
- kto je Boh a vzťah k Nemu;
- etické postoje na základe kresťanských hodnôt (Desatoro);
- religionistika – náboženstvá, spoločnosti a sekty;
- orientovanie sa vo vlastných potrebách v duchovnom raste;
- byť dobrý aj keď sa nikto nepozera;
- zodpovednosť za prostredie v ktorom žijem;
- moja budúcnosť.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo

Náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vzdelávacia podoblasť náboženská výchova sa vyučuje ako náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike, náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike.

Vyučovací predmet náboženská výchova je súčasťou vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť a je špecifickým priestorom, v ktorom žiaci objavujú a poznávajú skutočnosť z pohľadu náboženstva. Na náboženskej výchove žiak rozvíja svoju **náboženskú gramotnosť** a má možnosť nadobudnúť a prehĺbiť osobnú a zodpovednú kresťanskú a náboženskú identitu. Náboženskú gramotnosť chápeme ako komplexnú schopnosť žiaka zodpovedne zaobchádzať s vlastnou religiozitou a náboženským presvedčením iných ľudí. Na základe náboženských obsahov a vedomostí žiak dokáže správne chápať kresťanské náboženstvo, vyjadrovať a žiť svoju osobnú vieru. Náboženská výchova/náboženstvo zároveň rozvíja aj eticko-hodnotový rozmer žiakov, ktorý je spoločný s predmetom etická výchova a prispieva tak k integrálnej edukácii na základných školách.

Náboženská výchova/náboženstvo je zameraná na nadobúdanie vedomostí, ale aj na schopnosť nábožensky vnímať skutočnosť, chápať náboženskú reč a jazyk a komunikovať ním, konať podľa vlastného náboženského presvedčenia a vyjadriť svoju religiozitu a vieru svedectvom života. Náboženskú výchovu v škole tak môžeme chápať ako komplexný, procesuálny a dynamický edukačný proces, ktorý sa uskutočňuje ako pozorovanie a vnímanie náboženskej skutočnosti, náboženské poznávanie, cez náboženskú komunikáciu, tvorbu náboženského úsudku a rozhodovania sa a cez nábožensky motivované konanie.

Vyučovací predmet náboženská výchova/náboženstvo rozvíja náboženskú gramotnosť cez nasledovné obsahové oblasti, ktoré sú konkretizované v komponentoch Boh a človek, Ježiš Kristus, Sväté Písmo, Cirkev a sviatosti a Kresťanský život.

Ciele vyučovacieho predmetu

C1. Pozorovať a vnímať náboženskú skutočnosť. Žiaci sú citliví na okolitý svet a vedia rozpoznať a vnímať náboženské fenomény. Schopnosť vnímať je základom náboženského poznania. Nábožensky pozorovať a vnímať znamená:

- všímať si krásu sveta a vnímať vlastnú osobu so svojimi schopnosťami a hranicami,
- objaviť základné náboženské znaky a symboly a pomenovať ich význam,
- vnímať sakrálny priestor ako miesto oslavy Boha, modlitby a spoločenstva,
- pozorovať náboženské správanie a vysvetliť ho.

C2. Nadobudnúť náboženské vedomosti a poznanie. Žiaci sa oboznamujú so základným poslanstvom kresťanskej viery, zaoberajú sa podstatnými pojmami a textami, náboženskou tradíciou, ako aj historickým pôsobením cirkvi. Žiaci poznaním dávajú význam a zmysel tomu, čo získali vnímaním a pochopením a vytvárajú súvis medzi poznanou náboženskou skúsenosťou a vlastným životom. Nábožensky poznávať znamená:

- identifikovať základné ľudské otázky ako náboženské,
- spoznať a prehĺbiť základné otázky kresťanskej viery v Boha,
- osvojovať si kresťanskú vieru v Trojjediného Boha,
- pomenovať hlavné prvky Ježišovho poslanstva,
- náboženské poznatky usporiadať a primerane vyjadriť.

C3. Chápať náboženskú reč a jazyk a komunikovať ním. Žiaci sa učia klásť otázky a argumentovať, pochopiť rôzne spôsoby náboženského jazyka a komunikácie, vyjadriť svoju vlastnú religiozitu a svoj osobný vzťah k svetu a Bohu. Nábožensky komunikovať znamená:

- porozumieť základným kresťanským a biblickým slovám, výrazom, pojmom a primerane ich použiť,
- rozumieť významu základných náboženských znakov, symbolov, obrazov, prvkov a dať ich do vzťahu s vlastným životom,
- spoznať spoločné znaky a rozdiely náboženských presvedčení,
- otvorene hovoriť s inými o náboženských témach,
- použiť rôzne formy modlitby ako súčasť svojho náboženského života.

C4. Uvažovať a konať podľa vlastného náboženského presvedčenia. Skúsenosti a poznatky učia žiakov získať svoj pohľad na základe uvažovania a kritického myslenia, ale aj získať schopnosť robiť vlastné rozhodnutia. Nábožensky usudzovať znamená:

- spoznať, pomenovať rôzne spôsoby morálneho správania sa ľudí a hodnotiť ich dôsledky,
- klásť existenciálne a transcendentálne otázky, chápať význam náboženských odpovedí na otázky o zmysle života, existencii Boha, života po smrti a pod.,
- kriticky reflektovať náboženské predsudky, zaujať vlastné stanovisko voči morálnym dilemám a zdôvodniť ho.

C5. Vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným konaním a životom. Žiaci sa učia rozhodnúť sa pre zodpovedné konanie voči sebe i voči druhým, zapájať sa do spoločenského, sociálneho a cirkevného života. Nábožensky konať znamená:

- prevziať zodpovednosť za svoje konanie,
- pomenovať a osvojiť si základné pravidlá správneho morálneho života,
- konať podľa vlastného náboženského a morálneho úsudku.

Obsahové komponenty

Komponent A: Boh a človek

Obsahový komponent *Boh a človek* reflektuje predovšetkým otázky o zmysle života a o Bohu, oboznamuje so základnými prejavmi viery a náboženstva, poskytuje možnosť chápať rôzne vierovyznania a pochopiť základy vlastnej kresťanskej viery v Trojjediného Boha, ktorý stvoril svet i človeka.

Komponent B: Ježiš Kristus

Obsahový komponent *Ježiš Kristus* umožňuje žiakom poznať blahozvesť o živote, účinkovaní, smrti a zmŕtvychvstaní Ježiša Krista a vytvoriť si k nemu osobný vzťah.

Komponent C: Sväté písmo

Obsahový komponent *Sväté Písmo* otvára žiakom prístup k pochopeniu Božieho slova v biblických textoch a uvedomiť si jeho oslobodzujúcu silu a význam pre vlastný život.

Komponent D: Cirkev a sviatosti

Obsahový komponent *Cirkev a sviatosti* sa zaoberá činnosťou Ducha Svätého, pozýva ku stretnutiu s kresťanmi v cirkvi a v spoločenstve, predstavuje univerzálnosť cirkvi i jej spásanosné poslanie poskytovať vo sviatostiach znaky spásy pre každého veriaceho človeka.

Komponent E: Kresťanský život

Obsahový komponent *Kresťanský život* ponúka žiakom priestor zaoberať sa konkrétnymi

formami osobného i spoločného prežívania viery, poskytuje kritériá pre etické a morálne konanie a správanie sa človeka, motivuje k zodpovednému angažovaniu sa pre spravodlivosť, mier a starostlivosť o stvorenie a prispieva k výchove k hodnotám.

Vzdelávacie štandardy náboženskej výchovy/náboženstva Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku pre 1. cyklus

Hlavný cieľom 1. cyklu je uviesť žiakov do náboženskej gramotnosti.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

- Vnímať Boha ako stvoriteľa sveta.
- Komunikovať o Bohu na základe získaných poznatkov z biblických príbehov.
- Spoznávať rôznorodosť medziľudských vzťahov.
- Oboznámiť sa s modlitbami.
- Spoznať pojem cirkev, oboznámiť sa s jej životom.
- Identifikovať morálne dobro a zlo v ľudskom konaní.

Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- Opísať Božie stvorenie.
- Definovať rôzne medziľudské vzťahy.
- Naučiť sa základne modlitby.

Obsahový štandard

- Svet, v ktorom žijeme;
- rodina, priateľstvo, škola, cirkev;
- Boh – Stvoriteľ a opatrovateľ;
- Boh – vysloboditeľ;
- človek a hriech, dôsledky;
- jedinečnosť Božieho dieťaťa;
- komunikácia s Bohom – modlitba;
- príbehy praotcov;
- príbehy Mojžiša.

Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať Ježiša Krista ako Spasiteľa a osobného Priateľa.

Uvedomiť si dôsledky ľudského správania.

Obsahový štandard

- Ježiš – Boží Syn – príchod na svet;
- Ježiš – povolanie učeníkov;
- Ježišova moc – zázraky, ako znamenia;
- Ježišove podobenstvá;
- udalosti Ježišovej smrti a vzkriesenia;
- pomenovanie a rozlišovanie dobra, zla a hriechu vo svete;
- Ježiš odpúšťa hriech;
- odpustenie – zmierenie.

Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Reprodukovať biblické príbehy.

Aplikovať naučené príbehy do vlastného života.

Obsahový štandard

- Biblia - Božie Slovo, v ktorom sa nám zjavuje Boh;
- príbehy zo Starého zákona a Nového zákona;
- vyhodnotenie konania biblických postáv.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Definovať, čo je cirkev.

Opísať slávenie Nedele a sviatkov.

Opísať pôvod a samotný obrad sviatosti.

Obsahový štandard

- Slávenie Nedele – bohoslužba, kostol;
- poznávanie a vymenovanie sviatkov;
- poznávanie kresťanských symbolov;
- obrad krstu – Božia rodina;
- obrad Večere Pánovej – prepojenie s SZ a NZ.

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Pomenovať rozdiely medzi správnym a zlým konaním a ich dôsledkami.

Pozorovať vlastnú osobnosť.

Osloviť Boha.

Vymenovať vzťahy svojho okolia.

Používať elementárne pravidla slušnej komunikácie s druhými.

Obsahový štandard

- uvedomovanie Božej prítomnosti a starostlivosti v živote biblických postáv;
- naučenie sa rôznych foriem modlitby;
- naučenie sa Desatora;
- vnímanie vlastnej osobnosti – charakteristika darov, dobrých aj zlých vlastností;
- identifikovanie vhodných a nevhodných foriem správania;
- prehodnotenie prejavov vlastného správania;
- princípy konania dobra podľa Ježišovho vzoru;
- význam ospravedlnenia sa.

Vzdelávacie štandardy náboženskej výchovy/náboženstva Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je, aby žiaci preukázali zvládnutie základov náboženskej gramotnosti.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

- Zaujať kladné stanovisko k otázkam kresťanskej viery.
- Samostatne používať Bibliu.
- Konfrontovať svoje rozhodnutia s učením Biblie.

- Charakterizovať liturgické obdobia.
- Aplikovať základné pravidlá kresťanského morálneho úsudku na vlastný život.

Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- Identifikovať vieru v Boha.
- Vymenovať prvky Božieho kráľovania.
- Porovnávať rôzne predstavy o Bohu.
- Charakterizovať Boha v troch osobách.

Obsahový štandard

- Boh Stvoriteľ, pravda posolstva o stvorení;
- viera v Boha, ako súčasť života;
- Boh, ako Trojica;
- vyznanie viery;
- biblické postavy a ich viera v Boha;
- hriech v živote človeka – odpoveď Boha;
- viera v Boha a naše rozhodnutia;
- Božia starostlivosť o vyvolený národ;
- Kráľovstvo Božie – moc, pravda, zodpovednosť.

Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- Vymenovať prvky Ježišovho posolstva.
- Identifikovať Ježišovo konanie ako uskutočnenie príkazu lásky.

Obsahový štandard

- Ježišove podobenstvá o božom kráľovstve;
- Ježiš nám ukazuje cestu v pokušení;
- láska k blížnemu a skutky milosrdenstva;
- Ježiš a jeho učeníci;
- láska k sebe samému, dary a talenty;
- rozširovanie vedomostí o Ježišovom diele vykúpenia;

- interpretovanie Ježišovho posolstva a jeho prepojenie s vlastným životom;
- Ježišova odpoveď na ľudské očakávania.

Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Samostatne sa orientovať v Biblii.

Pracovať s mapou.

Obsahový štandard

- pôvod a štruktúra Biblie;
- orientovanie sa v biblických knihách;
- Svätá zem biblických časov - zvyklostí a tradícií.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať hodnotu cirkvi v spoločnosti.

Charakterizovať sviatky.

Vymenovať charakteristické črty vlastnej cirkvi.

Obsahový štandard

- vzniku novozákonnej cirkvi, jej poslanie a úloha vo svete;
- sviatostí a ich význam pre človeka;
- sviatosti a vierovyznania iných kresťanských denominácií;
- orientovanie sa v cirkevných sviatkoch;
- bohoslužba – modlitba, kázeň, chválospev, ofera;
- kresťanské symboly a ich význam;
- Reformovaná kresťanská cirkev.

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Aplikovať biblické hodnoty v situáciách každodenného života.

Používať rôzne formy modlitby.

Obsahový štandard

- modlitba a jej rôzne formy;
- spoznanie modlitieb biblických postáv;
- definovanie biblických hodnôt empatie, priateľstva, vernosti;
- spolupráca, zodpovednosť, asertivita;
- čestnosti, pomoc, vytrvalosť;
- uvedomovanie si správneho a nesprávneho konania;
- vyhodnocovanie vlastného konania a správania sa;
- nácvik rešpektujúceho a konštruktívneho dialógu.

Vzdelávacie štandardy náboženskej výchovy/náboženstva Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je rozvíjanie nadobudnutej náboženskej gramotnosti.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

- Zaujať osobný postoj k otázkam kresťanskej viery.
- Interpretovať biblické príbehy a aplikovať ich posolstvo do vlastného života.
- Vnímať Bibliu ako Božie slovo a zdôvodniť jej aktuálnosť pre súčasný život.
- Vnímať cirkev v jej historických súvislostiach a interpretovať udalosti, ktoré formovali jej život.
- Charakterizovať jednotlivé liturgické obdobia a popísať symboly liturgických období.
- Oceňovať význam sviatosti a vnímať hodnotu cirkevných obradov.
- Objasniť jedinečnosť a dôstojnosť človeka na základe kresťanského posolstva.
- Konfrontovať sa s Desatorom a s Dvojpríkázaním lásky, aplikovať pravidlá kresťanského morálneho správania na vlastný život.
- Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí, a s rešpektom pristupovať k ľuďom s iným náboženským presvedčením.

Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Pomenovať svoje predstavy o Bohu a svoj vzťah k Nemu.

Interpretovať naučené príbehy.

Posúdiť dôsledky hriechu.

Obsahový štandard

- prehĺbenie vedomostí o Bohu, objavenie Božieho plánu v Jeho konaní vo vzťahu k človeku a svetu;
- proroci v službách Boha;
- viery ako odpoveď človeka na Božiu lásku;
- Desatoro – Božia pomoc pre človeka;
- dôsledky hriechu v ľudskom živote;
- definovanie skutočného a dedičného hriechu;
- sloboda a zodpovednosť človeka;
- človek – jedinečné stvorenie Boha;
- človek a okolitý svet – naše vzťahy.

Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Zdôvodniť historickosť osoby Ježiša Krista.

Chápať potrebu a význam Ježišovej obete.

Konfrontovať vlastné postoje s učením Ježiša.

Vyjadriť osobný vzťah k Ježišovi.

Obsahový štandard

- Ježišovi Kristus, ako historická osoba;
- zmysel a význam Ježišovho utrpenia v dejinách spásy;
- Ježiš – učiteľ a vzor viery;
- Ježiš – povoláva a formuje;
- Ježiš – priateľ;
- život s Ježišom – vyznanie viery.

Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Zdôvodniť aktuálnosť Biblie.

Vnímať súvislosti v posolstvách Starej a Novej zmluvy.

Vyhodnotiť morálne dilematickú situáciu.

Obsahový štandard

- vznik a základné fakty o Biblii ako knihe;
- reprodukovanie príbehov biblických postáv a posúdenie motívov a následkov ich konania;
- pôvodu a vzniku Evanjelií a ich význam;
- práca s biblickými textami;
- orientovanie sa v Biblii a hľadanie odkazu pre osobnostný život;
- formovanie pravidelného návyku čítania Biblie.

Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vnímať cirkev ako spoločenstvo ľudí, ktorí sa zhromažďujú v mene Ježiša Krista a pokračujú v jeho poslaní.

Charakterizovať vlastnú cirkev, jej štruktúru a organizácie.

Charakterizovať svetové náboženstva.

Oceniť význam a hodnotu sviatkov a sviatostí vo svojom živote.

Obsahový štandard

- Sviatosti – ich zmysel a význam v živote kresťana;
- vierovyznania – vznik, znenie a význam;
- život prvotnej cirkvi;
- Pavol a jeho misia;
- Cirkev v stredoveku;
- reformácia;
- významné osobnosti cirkevných dejín;
- určovanie dôležitých historických medzníkov v dejinách cirkvi;
- charakteristické znaky kresťanských cirkví;
- charakteristika svetových náboženstiev;
- cirkev v službe – význam a úloha kresťanskej diakonie, misie, charity;
- Sviatočné dni – ako sláviť.

Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- Zhodnotiť význam Zákona a Evanjelia v živote.
- Kriticky porovnať učenie rôznych náboženských spoločností a siekt.
- Rešpektovať ľudí s iným názorom a postojom.
- Vyjadriť vlastný názor.
- Zaujať vlastný postoj k otázkam viery.
- Diskutovať o vlastnej budúcnosti.

Obsahový štandard

- Cirkev a kresťan;
- Božie kráľovstvo – cieľ života kresťana;
- vytváranie vlastného rebríčka hodnôt;
- zamýšľanie sa nad vlastným životom a jeho smerovaním: „Kto som? Kde je moje miesto?“;
- plánovanie budúcnosti;
- formovanie vlastného postoja k Bohu, k cirkvi, k okolitému svetu;
- definovanie pojmov autorita a úcta;
- vytváranie etických postojov na základe kresťanských hodnôt v oblastiach práce, majetku;
- vytváranie etických postojov v oblastiach rodiny, priateľstva a úzkeho okolia;
- ochrany životného prostredia;
- využívanie masmédií a umelej inteligencie;
- budovanie tolerancie k iným ľuďom, k iným názorom a postojom;
- vytváranie vlastnej identity vo vzťahu k témam intimity, sexuality manželstva a rodičovstva;
- oceňovanie modlitby ako základu duchovného života.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo

Náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovací predmet náboženská výchova/náboženstvo sa vyučuje ako náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike, náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike.

Vyučovací predmet náboženská výchova/náboženstvo je súčasťou vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť a je špecifickým priestorom, v ktorom žiaci objavujú a poznávajú skutočnosť z pohľadu náboženstva. Cez náboženskú výchovu v škole žiak rozvíja svoju **náboženskú gramotnosť**, má možnosť nadobudnúť a prehĺbiť osobnú zodpovednú kresťanskú a náboženskú identitu.

Náboženskú gramotnosť chápeme ako **teopraxiu, ako schopnosť rozumieť náboženstvu, ako schopnosť žiť náboženstvo**. Náboženskú gramotnosť vnímame ako schopnosť uvedomiť si význam náboženstva v spoločenskom, kultúrnom a politickom živote.

Náboženskú gramotnosť chápeme ako komplexnú schopnosť žiaka zodpovedne zaobchádzať s vlastnou religiozitou a religiozitou iných ľudí. Na základe náboženských obsahov a vedomostí žiak dokáže správne chápať kresťanské náboženstvo, vyjadrovať a žiť svoju vlastnú religiozitu a osobnú vieru vo vzťahu s inými kultúrami, národnosťami, etnikami, denomináciami a náboženstvami.

Náboženská výchova/náboženstvo zároveň rozvíja aj eticko-hodnotový rozmer žiakov, ktorý je spoločný s predmetom etická výchova a prispieva tak k integrálnnej edukácii na základných školách.

Náboženská výchova/náboženstvo je zameraná na nadobúdanie vedomostí, ale aj na schopnosť nábožensky vnímať skutočnosť, chápať náboženskú reč, jazyk a komunikovať ním, konať podľa vlastného náboženského presvedčenia a vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným životom. Náboženskú výchovu v škole tak môžeme chápať ako komplexný, procesualný a dynamický edukačný proces, ktorý sa uskutočňuje ako pozorovanie a vnímanie náboženskej skutočnosti, náboženské poznávanie, cez náboženskú komunikáciu, tvorbu náboženského úsudku a rozhodovania sa a cez nábožensky motivované konanie.

Vyučovací predmet náboženská výchova/náboženstvo rozvíja náboženskú gramotnosť cez nasledovné **obsahové oblasti**, ktoré sú konkretizované v **komponentoch Boh a človek, Isus Christos (Ježiš Kristus), Sväté Písmo, Cirkev a tajiny (sviatosti) a Kresťanský život**.

Ciele vyučovacieho predmetu

C1. Pozorovať a vnímať náboženskú skutočnosť. Žiaci sú citliví na okolitý svet a vedia rozpoznať a vnímať náboženské fenomény. Schopnosť vnímať je základom náboženského poznania. Nábožensky pozorovať a vnímať znamená:

- všímať si krásu sveta a vnímať vlastnú osobu so svojimi schopnosťami a hranicami,
- objaviť základné náboženské znaky a symboly a pomenovať ich význam,
- vnímať sakrálny priestor ako miesto oslavy Boha, modlitby a spoločenstva,
- pozorovať náboženské správanie a vysvetliť ho.

C2. Rozvíjať náboženské vedomosti a poznanie. Žiaci sa oboznamujú so základným poslanstvom kresťanskej viery, zaoberajú sa podstatnými pojmami a textami, náboženskou tradíciou, ako aj historickým pôsobením cirkvi. Žiaci poznaním dávajú význam a zmysel tomu, čo získali vnímaním a pochopením, vytvárajú súvis medzi poznanou náboženskou skúsenosťou a vlastným životom. Nábožensky poznávať znamená:

- identifikovať základné ľudské otázky ako náboženské,
- spoznať a prehĺbiť základné otázky kresťanskej viery v Boha,
- osvojovať si kresťanskú vieru v Trojjediného Boha,
- pomenovať hlavné prvky Christovho poslanstva,
- náboženské poznatky usporiadať a primerane vyjadriť.

C3. Chápať náboženskú reč, jazyk a komunikovať ním. Žiaci sa učia klásť otázky a argumentovať, pochopiť rôzne spôsoby náboženského jazyka a komunikácie, vyjadriť svoju vlastnú religiozitu a svoj osobný vzťah k svetu a Bohu. Nábožensky komunikovať znamená:

- porozumieť základným kresťanským a biblickým slovám, výrazom, pojmom a primerane ich použiť,
- rozumieť významu základných náboženských znakov, symbolov, obrazov, prvkov a dať ich do vzťahu s vlastným životom,
- spoznať spoločné znaky a rozdiely náboženských presvedčení,
- otvorene hovoriť s inými o náboženských témach,
- použiť rôzne formy modlitby ako súčasť svojho duchovného života.

C4. Uvažovať a konať podľa vlastného náboženského presvedčenia. Skúsenosti a poznatky učia žiakov získať svoj pohľad na základe uvažovania a kritického myslenia, ale aj získať schopnosť robiť vlastné rozhodnutia. Nábožensky usudzovať znamená:

- spoznať, pomenovať rôzne spôsoby morálneho správania sa ľudí a hodnotiť ich dôsledky,
- klásť existenciálne a transcendentálne otázky, chápať význam náboženských odpovedí na otázky o zmysle života, existencii Boha, života po smrti a pod.,
- kriticky reflektovať náboženské predsudky, zaujať vlastné stanovisko voči morálnym dilemám a zdôvodniť ho.

C5. Vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným konaním a životom. Žiaci sa učia rozhodnúť pre zodpovedné konanie voči sebe i voči druhým, zapájať sa do spoločenského, sociálneho a cirkevného života. Nábožensky konať znamená:

- prevziať zodpovednosť za svoje konanie,
- pomenovať a osvojiť si základné pravidlá správneho morálneho života,
- konať podľa vlastného náboženského a morálneho úsudku.

Obsahové komponenty

Komponent A: Boh a človek¹

Obsahový komponent *Boh a človek* reflektuje predovšetkým otázky o zmysle života a o Bohu, oboznamuje so základnými prejavmi viery a náboženstva, poskytuje možnosť chápať rôzne vierovyznania a pochopiť základy vlastnej kresťanskej viery v Trojjediného Boha, ktorý stvoril svet i človeka.

Komponent B: Sväté Písmo

Obsahový komponent *Sväté Písmo* otvára žiakom prístup k pochopeniu Božieho slova v biblických textoch a uvedomiť si jeho oslobodzujúcu silu a význam pre vlastný život a porozumieť rôznym formám prístupu k Biblii.

Komponent C: Cirkev a tajiny (sviatosti)

Obsahový komponent *Cirkev a tajiny (sviatosti)* pozýva ku stretnutiu s kresťanmi v cirkvi a v spoločnosti, predstavuje všeobecnosť (univerzálnosť) cirkvi i jej spásonosné poslanie poskytovať v tajinách (sviatostiach) dary spásy pre každého veriaceho človeka.

¹ Komponent A1: Isus Christos (Ježiš Kristus)

Obsahový komponent Isus Christos (Ježiš Kristus) umožňuje žiakom poznať blahozvesť o živote, účinkovaní, smrti a zmŕtvychvstaní Isusa Christa (Ježiša Krista) a vytvoriť si aj osobný vzťah k Nemu.

Komponent D: Kresťanský život

Obsahový komponent *Kresťanský život* ponúka žiakom priestor zaoberať sa konkrétnymi formami osobného i spoločného prežívania viery, poskytuje kritériá pre etické konanie a správanie sa človeka, motivuje k zodpovednému angažovaniu sa pre spravodlivosť, mier a starostlivosť o stvorenie a prispieva k výchove k hodnotám.

Vzdelávacie štandardy náboženskej výchovy/náboženstva Pravoslávnej cirkvi na Slovensku pre 1. cyklus

Hlavným cieľom 1. cyklu je uviesť žiakov do náboženskej gramotnosti. Žiak v škole začína novú etapu svojho života, dokáže žasnúť nad stvoreným svetom a teší sa zo zázrakov, ktoré môže objaviť v prírode. Cez rodinu a svet postupne objavuje pravdy o Bohu Otcovi Stvoriteľovi a spoznáva život Isusa Christa, Božieho Syna. Žiak cez biblické príbehy Starej i Novej Zmluvy vie pomenovať základné prvky mravného konania. Keďže viera je odpoveďou na počuté Božie slovo, žiak postupne prechádza od viery/dôvery v človeka k viere v Boha. Konfrontuje svoje postoje s Božími prikázaniami a kriticky prehodnocuje svoje správanie.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

- Osvojiť si základné kresťanské modlitby a vlastnými slovami sformulovať jednoduché modlitby.
- Osvojiť si a reprodukovať biblické príbehy Starej a Novej Zmluvy.
- Objavovať pravdy o Bohu Otcovi Stvoriteľovi cez každodenný život v rodine a vo svete.
- Objavovať výnimočnosť Isusa Christa, Božieho Syna cez zázraky, ktoré konal.
- Pomenovať základné prvky mravného konania na základe biblických príbehov Starej a Novej Zmluvy.
- Konfrontovať a prehodnocovať svoje správanie skúmaním svojho svedomia.

Komponent A: Boh a človek/Isus Christos (Ježiš Kristus)

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Opísať svoje miesto v rodine, postavenie a úlohu rodičov i detí v rodine.

Opísať svoje charakterové vlastnosti, záľuby, túžby a sny.

Oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých.

Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine a v komunite.

Prejavovať modlitbou vďačnosť za lásku rodičov.

Priblížiť atmosféru oslavy.

Aplikovať skúsenosť lásky z rodiny na celé Božie stvorenie.

Používať elementárne pravidlá slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu.

Regulovať svoje emócie na elementárnej úrovni tak, aby ich prejavy boli sociálne prijateľné a podporné.

Vyjadriť modlitbou a piesňou radosť z Božieho stvoriteľského diela a vďačnosť za život a stvorený svet, vďačnosť za rodičov, súrodencov, starých rodičov a ďalších príbuzných.

Prosiť v modlitbe za dobrých kamarátov a naučiť sa modlitby pred a po učení.

Vyjadriť modlitbou vďaku za Božiu vernosť a lásku.

Opísať jednotlivé dni (etapy) Božieho stvoriteľského diela.

Poukázať na krásy stvoreného sveta darované nám Bohom.

Porovnať človeka s ostatnými Božími stvoreniami.

Zapamätať si, že „Boh učinil všetko dobré,“ a preto sa máme aj my podieľať na šírení dobra a lásky.

Opísať situáciu, keď dôveroval inému človeku.

Uviesť príklad obety z vlastného života a príklady pomoci druhým.

Porozprávať Mojžišov príbeh.

Opísať prostredníctvom obrazu „kríka, ktorý horel a nezhorel“ svoju predstavu o Bohu.

Opísať putovanie Božieho ľudu po púšti a Božiu starostlivosť.

Nakresliť svoje predstavy o Zaslúbenej zemi (raji, Božom kráľovstve).

Pripraviť plán vyčistenia životného prostredia v blízkosti školy (ekologické aktivity).

Predniesť a reprodukovať prikázania z Desatora.

Uviesť príklady o existencii neviditeľného sveta.

Vysvetliť úlohu anjelov ochrancov v našom živote.

Uviesť príklady Božej vernosti a odpustenia zo starozmluvných príbehov.

Vysvetliť Božiu starostlivosť o ľudí.

Vymenovať svätcov, ktorých pozná, aplikovať správanie sa svätcov na vlastné správanie.

Identifikovať pomocou rodičov na internete alebo v iných zdrojoch život svätca, ktorého meno nosia, vysvetliť význam svojho krstného mena.

Obsahové štandardy

- vnímanie cirkvi ako Božej rodiny, v ktorej **žijeme**, hýbeme sa a sme;

- vnímanie mojej rodiny a sveta, v ktorom **žijem**, vo vzťahu k Bohu a v Bohu;
- poznávanie Boha, zjaveného v troch osobách, cez stvorenie, cez život prvých ľudí v raji, cez Abraháma, Mojžiša, anjelov, cez dar **ľudstvu** – svojho Syna, cez pôsobenie vo sv. tajinách (sviatostiach);
- poznávanie vôle Boha cez Desatoro;
- pochopenie Božieho obrazu v nás, Božieho odpustenia a prisľúbenia spásy;
- poznávanie Božej prozreteľnosti;
- vnímanie modlitby ako základu duchovného **života** a vzťahu Boha a **človeka**;
- osvojovanie si príbehov biblických postáv a svätcov, ktoré sú pre neho vzorom viery v Boha;
- poznávanie Christových zázrakov, Christovej radostnej zvesti a Christa vo svojom srdci;
- osvojenie si **životného** príbehu Christa, Jeho utrpenia, smrti a zmŕtvychvstania.

Komponent B: Sväté Písmo

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Prerozprávať biblický príbeh o pokušení a páde prvých ľudí, prepojiť ich s prvými ľudskými skúsenosťami (hriech, pokušenie, svedomie, prarodičovský hriech, pokánie, Spasiteľ).

Rozlíšiť dobré a zlé konanie.

Uviesť príklad, kde človek svojím zlým konaním spôsobil druhému bolesť.

Vysvetliť, že Boh neopúšťa človeka ani po jeho zlyhaní.

Porovnať biblické príbehy o Kainovi a Ábelovi, potope sveta a Babylonskej veži a pochopiť podstatu slov dar, obeta, vďačnosť, závišť, nenávisť, modloslužba.

Opísať dôsledky Kainovho konania.

Vyjadriť zmysel a hodnotu daru.

Uviesť príklady Božej spravodlivosti a milosrdenstva.

Uviesť príklad namyslenosti (pýchy) zo života.

Vysvetliť dôvod príchodu Isusa Christa – Spasiteľa.

Zhodnotiť na príkladoch správanie biblických postáv.

Zdôvodniť význam prorokov pri nevernosti Božieho ľudu.

Oceniť odvahu prorokov pri hlásaní pravdy.

Vysvetliť, že zlo, utrpenie, konflikty, choroby, vojny a smrť sú dôsledkom hriechu prvých ľudí.

Poukázať na to, že nie všetko zlo a utrpenie, ktoré postihne človeka, je dôsledkom jeho osobného hriechu a zlého konania.

Uviesť príklad, kedy jeho osobný problém, ťažkosti alebo choroba boli dôsledkom jeho zlého konania.

Riadiť sa podľa priorít v rozličných druhoch hodnôt: čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.

Obsahové štandardy

- rozlíšenie Biblie na Starú a Novú Zmluvu;
- poznávanie príbehov Starej Zmluvy, ktoré súvisia s pokušením a pádom prvých ľudí, s Kainom a Ábelom, s potopou sveta a Babylonskou vežou;
- poznávanie príbehov biblických postáv (sudcovia, Gedeon, Samson, Samuel, Rúť, králi, Saul, Dávid, Šalamún) a ich správania;
- poznávanie biblických príbehov prorokov (Eliáš, Izaiáš, Jeremiáš, Daniel, Jonáš) a ich úloha pri obrátení neverného Božieho ľudu;
- poznanie biblického príbehu spravodlivého Jóba ako vzoru trpezlivosti, viery a pravdy.

Komponent C: Cirkev a tajiny (sviatosti)

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Nájsť, kde je v jeho bydlisku pravoslávny chrám.

Rozpoznať chrámy ostatných kresťanských vierovyznaní v jeho okolí.

Hľadať to, čo nás spája a správne vnímať to, čo nás odlišuje.

Vymenovať časti chrámu a názvy bohoslužieb.

Namaľovať, čo sa mu v chráme páčilo.

Rozpoznať základné bohoslužby.

Porozprávať, ako prežíva nedeľu a kde v blízkom okolí vidí kresťanské symboly.

Reprodukovať základné kresťanské pozdravy, oslovenie kňaza.

Poznať sviatok alebo svätého, ktorému je zasvätený chrám v jeho cirkevnej obci.

Obsahové štandardy

- pochopenie dôležitosti byť v cirkvi, v cirkevnom spoločenstve, v chráme;
- identifikovanie pojmov chrám, cerkov, kostol;
- opísanie ikony a ikonostasu;
- vnímanie kríža ako symbolu kresťanstva;

- vnímanie Evanjelia ako živého odkazu Isusa Christa;
- oboznámenie sa so základnými bohoslužbami (večerňa, utreňa, liturgia);
- oboznámenie sa so sv. tajinou krstu;
- poznanie udalostí a súvislostí Tajomnej (Poslednej) večere, obety na kríži a sv. Liturgie;
- vnímanie sv. Liturgie ako pozvania na hostinu a poďakovania Bohu za Jeho dobrodenie (Eucharistia).

Komponent D: Kresťanský život

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Rozlíšiť ďakovnú, prosebnú a oslavnú modlitbu.

Predniesť základnú kresťanskú modlitbu Otče náš a vedieť vysvetliť jej obsah.

Rozlíšiť na príkladoch zo života dobré a zlé správanie.

Ospravedlniť sa a poprosiť o odpustenie.

Uviesť rozdiely medzi biskupom, kňazom a diakonom.

Uviesť rozdiel medzi pracovným dňom, nedeľou a sviatkom.

Vysvetliť, že nedeľa je dňom oslavy zmŕtvychvstania Isusa Christa.

Uviesť najvýznamnejšie udalosti zo života Isusa Christa a Bohorodičky, ktoré sa neskôr stali základom pre sviatok.

Vysvetliť význam symbolov, sviatkov a kultúrnych tradícií pre človeka a spoločnosť.

Namaľovať obľúbenú udalosť zo života Isusa Christa alebo Bohorodičky.

Určiť sviatky najvýznamnejších svätcov.

Povedať, akému sviatku alebo svätému je zasvätený chrám v jeho bydlisku.

Opísať oslavu Roždestva – Narodenia Isusa Christa (Vianoc) vo svojej rodine.

Vysvetliť odkaz Roždestva – Narodenia Isusa Christa a chudoby, v ktorej sa narodil.

Vysvetliť základné príbehy z Evanjelií, ktoré ukazujú Christovu moc nad prírodou, chorobou a smrťou.

Opísať vlastnosti dobrej mamy v prepojení s vlastnosťami Bohorodičky.

Prerozprávať udalosť Zvestovania s dôrazom na dôveru Bohorodičky v Boha.

Predniesť modlitbu Bohorodice Divo a vedieť vysvetliť jej obsah.

Zdôvodniť potrebu viery/dôvery v Božie slová na príklade Zachariáša.

Porozprávať o živote sv. Nikolaja (Mikuláša) a jeho dobrých skutkoch.

Prerozprávať životy sv. Cyrila a Metoda a kniežaťa Rastislava a vymalovať ich ikony.

Predostrieť hrdinský a morálny vzor v konaní postáv z príbehov z Biblie, životopisov svätých či príbehov historických postáv cirkevných dejín.

Porovnať cyrilskú abecedu s latinkou.

Napísať k cyrilským písmenám ich výslovnosť latinkou.

Obsahové štandardy

- poznávanie rôznych podôb modlitieb: ďakovné, prosebné, oslavné;
- poznanie základných modlitieb Otče náš, Bohorodice Divo;
- poznávanie Hospodských, Bohorodičných sviatkov a sviatkov svätcov;
- oboznámenie sa so službou biskupa, kňaza, diakona a ostatných členov Božieho ľudu;
- oboznamovanie sa s príbehmi z Evanjelií, ktoré ukazujú Christovu moc nad prírodou, chorobou a smrťou a ich odkazom;
- poznávanie misie solúnskych bratov sv. Cyrila a Metoda na Veľkej Morave;
- oboznámenie sa s úlohou a významom historickej osobnosti sv. Rastislava;
- poznávanie cyriliky, hlaholiky a cirkevnej slovančiny.

Vzdelávacie štandardy náboženskej výchovy/náboženstva Pravoslávnej cirkvi na Slovensku pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je, aby žiaci preukázali zvládnutie základov náboženskej gramotnosti. Žiak si všíma odvalu, skromnosť a hlavne pokoru Jána Krstiteľa. Tieto cnosti mu umožnili, aby pripravil ľudí na príchod Spasiteľa. Takisto si všíma poslušnosť Bohorodičky, ktorá kvôli nám prijala do svojho lona Spasiteľa. Christov život žiak vníma ako priamu prítomnosť Boha vo svete. Jeho utrpenie vníma ako nevysloviteľnú lásku ku svojmu stvoreniu. Jeho zmŕtvychvstanie prijíma ako začiatok nového života. Zoslanie Svätého Ducha chápe ako silu zvestovať svetu víťazstvo života nad smrťou. Mučeníkov vníma ako pravých svedkov toho, že Isus Christos je Boh. Žiak si všíma, že existencia cirkvi až do dnešných dní je dôkazom toho, že Isus Christos ju neopúšťa.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

- Vymenovať základné udalosti zo života Bohorodičky.
- Konfrontovať svoju vieru s vierou Jána Krstiteľa a Bohorodičky.
- Vymenovať najhlavnejšie udalosti Christovho života.
- Vnímať, ako zoslanie Svätého Ducha naplnilo apoštolov odvahou a radosťou šíriť Christovo posolstvo.

- Vnímať mučeníkov ako nebojácnych svedkov Christovho Božstva.
- Preukazovať úctu k vlastnému národu, k iným národom a kultúram.

Komponent A: Boh a človek/Isus Christos (Ježiš Kristus)

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Vysvetliť význam 1. Všeobecného snemu (Nicejského).

Reprodukovať Symbol viery – Viruju a vysvetliť jeho obsah.

Vyrozprávať príbeh o sv. Jozefovi a Márii a o udalostiach pred narodením Isusa Christa i po ňom.

Priblížiť a opísať oslavu Roždestva Christovho vo svojej rodine.

Prerozprávať udalosť nájdenia Isusa Christa v chráme.

Vysvetliť, čo znamená, že Christos sa dáva pokrstiť a plní Otcovu vôľu.

Prerozprávať udalosť povolania učeníkov.

Prerozprávať udalosť uzdravenia ochrnutého, ktorá predstavuje aj naše uzdravenie z hriechov.

Prerozprávať príbeh o Zachejovi ako svedectvo, že Boh prijíma každého človeka takého, aký je a láskou ho mení.

Uviesť príklady ľudí odsunutých na okraj spoločnosti.

Poukázať na moc Isusa Christa pri búrke na mori.

Opísať, akým spôsobom vládli a vládnu pozemskí panovníci.

Rozpovedať udalosť vstupu Christa do Jeruzalema.

Porovnať oba spôsoby vládnutia (ľudský a Boží).

Zdôvodniť Božiu vládu prostredníctvom lásky a pokory.

Prerozprávať udalosti od Tajomnej (Poslednej) večere, cez zajatie Christa až po Jeho uloženie do hrobu.

Uviesť príklad, ako by žiaci pomohli trpiacim ľuďom.

Vyjadriť, že Zmŕtvychvstanie Isusa Christa je najväčší zázrak a najväčšie tajomstvo kresťanskej viery.

Vypísať najdôležitejšie vďakyvdania zo žalmu 103 (104).

Obsahové štandardy

- oboznámenie sa s článkami Symbolu viery – Viruju;
- oboznámenie sa s pojmami ortodoxia, heréza, dogma, kánon;
- opísanie úlohy a významu 1. Všeobecného snemu (Nicejského);

- rozlíšenie dvoch prirodzeností v Bohočloveku;
- prehľbovanie vedomostí o udalostiach zo života Isusa Christa;
- opísanie posledných dní Christovho života a Jeho Zmŕtvychvstania;
- vnímanie Christovho života ako priamej prítomnosti Boha vo svete;
- vnímanie utrpenia Christa ako nevysloviteľnej lásky ku svojmu stvoreniu;
- vnímanie Zmŕtvychvstania ako začiatku nového života;
- chápanie Zoslania Svätého Ducha ako sily zvestovať svetu víťazstvo života nad smrťou;
- osvojenie si modlitby Ja hrišnyj a Oslabi, ostavi.

Komponent B: Sväté Písmo

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Prerozprávať biblický príbeh o živote sv. Jána Krstiteľa – Predchodcu Isusa Christa.

Zdôvodniť význam ticha na hodinách a pri modlitbe.

Vyhľadať v Biblii vety, ktoré vyzývajú k sústredenému tichu.

Zdôvodniť význam pokánia v živote kresťana.

Reprodukovať modlitby Ja hrišnyj a Oslabi, ostavi.

Obsahové štandardy

- oboznamovanie sa s odvahou, skromnosťou a pokorou sv. Jána Krstiteľa – Predchodcu Isusa Christa;
- pochopenie úlohy a významu prorokov;
- oboznámenie sa so sv. tajinou pokánia.

Komponent C: Cirkev a tajiny (sviatosti)

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Opísať spôsob života prvých kresťanov.

Vyjadriť, prečo je Päťdesiatnica začiatkom histórie cirkvi.

Vysvetliť dôležitosť života a práce apoštolov.

Vyjadriť zmysel slova kresťan.

Vyjadriť zmysel slova mučeník.

Vysvetliť spojenie; „Christova pravda a láska nás sprevádza po celý život, Christos nás stále drží za ruku“.

Vysvetliť Christove slová: „Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás“ (Jn 15,20).

Uviest' príklady, ako aj dnes môžeme preukázať neochvejnosť vo viere a ako ju môžeme posilňovať.

Vysvetliť, prečo je dôležité sa denne modliť, posilňovať vieru v Boha, konať dobré skutky, vzájomne si odpúšťať a pomáhať.

Uvedomovať si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život.

Vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja v harmónii s druhými ľuďmi.

Uviest' príklady vzájomnej lásky.

Zhodnotiť svoje silné a slabé stránky.

Uviest' znaky správnej a nesprávnej modlitby.

Vysvetliť, že Christos zomrel na kríži, aby nám daroval večný život.

Charakterizovať Christovu cirkev.

Vysvetliť svoju účasť a správanie na bohoslužbách.

Objasniť, že každý nosí svoj kríž po celý život a chrám je Boží dom, v ktorom sa stretávame s Bohom.

Vysvetliť, kedy došlo k zrodu kresťanskej slobody v dejinách.

Charakterizovať význam jednoty kresťanstva a zodpovednosť každého veriaceho za ňu.

Sformulovať význam sv. krstu pre človeka.

Formulovať význam myropomazania pre človeka.

Pomenovať hlavné časti sv. krstu.

Oceniť duchovnú silu Pravoslávia po celom svete.

Objasniť dôležitosť príslušnosti k cirkvi pre spásu.

Poznať vierovyznania na Slovensku a spôsoby, ako sa prejavujú v živote jednotlivcov a komunit.

Obsahové štandardy

- poznanie formovania Christovej cirkvi (zrod cirkvi, apoštoli, mučeníci, katakomby);
- oboznámenie sa s významnými udalosťami apoštolskej doby;
- oboznámenie sa s úlohou apoštolov – nebojácnych šíriteľov Christovho Evanjelia;
- identifikovanie pojmov kladenie rúk, agapé;
- oboznámenie sa s obdobím prenasledovania Cirkvi (rímski cisári, Koloseum);
- oboznámenie sa s významom mučeníkov – pravých svedkov viery;
- reflektovanie životov mučeníkov, ktorí sú vzormi ozajstného kresťanského života a žiarivým príkladom pre mnohé generácie veriacich v Christa;

- objasnenie existencie sv. ostatkov (relikvií) a správnej úcty k nim;
- poznávanie bohoslužieb a života v Cirkvi (cirkevná obec, chrám, večerňa, utreňa, liturgia);
- oboznámenie sa s Milánskym ediktom;
- uvedomovanie si hodnoty liturgického života v Cirkvi;
- špecifikovanie významu sv. tajiny krstu a Vyznanie viery;
- oboznámenie sa so sv. tajinou myropomazania;
- oboznámenie sa s misiou cirkvi a prácou misionára.

Komponent D: Kresťanský život

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Vymenovať hlavné postavy cyrilo-metodskej misie.

Charakterizovať lásku sv. Rastislava k Bohu a svojmu národu.

Interpretovať veľký duchovný prínos sv. bratov Cyrila a Metoda pre slovanské národy.

Vysvetliť význam cirkevnoslovanského jazyka ako liturgického jazyka.

Obhájiť potrebu osvietenia Svätým Duchom.

Predniesť modlitbu Otče náš v cirkevnej slovančine.

Napísať cyrilikou modlitbu Bohorodice Divo.

Predniesť ďalšie modlitby k Bohorodičke.

Zúčastniť sa na bohoslužbách konaných v cirkevnej slovančine.

Predniesť modlitby Carju nebesnyj a Dostojno jest'.

Modlitbou vyjadriť vďaku za dar života a za lásku a starostlivosť rodičov.

Prerozprávať najdôležitejšie udalosti zo života Bohorodičky.

Vymenovať najznámejšie Bohorodičné pútnické miesta.

Zdôvodniť potrebu nezištnej pomoci trpiacim ľuďom.

Uviest' príklady, ako správne žiť kresťanským životom.

Viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými.

Uplatňovať empatiu a aj asertivitu pri vzťahoch s druhými.

Rešpektovať druhých takých, akí sú.

Obsahové štandardy

- prehĺbenie poznatkov o cyrilo-metodskej misii (cirkevné školy, vyhnanstvo);

- osvojovanie si liturgického jazyka;
- osvojovanie si cyriliky;
- oboznámenie sa s Bohorodičnými sviatkami (Zvestovanie Bohorodičky, Uvedenie do chrámu, Usnutie Bohorodičky);
- pochopenie slova Bohorodička;
- poznávanie Bohorodičky ako vzoru pokory, lásky a poslušnosti prostredníctvom liturgických textov;
- oboznámenie sa so životom Joakima a Anny a s ich vytrvalosťou v modlitbe;
- osvojovanie si troch základných cností: viery, nádeje a lásky.

Vzdelávacie štandardy náboženskej výchovy/náboženstva Pravoslávnej cirkvi na Slovensku pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je rozvíjanie nadobudnutej náboženskej gramotnosti. Žiak cez texty bohoslužieb (večerne, utrene a liturgie) a texty hlavných sviatkov spoznáva Isusa Christa ako pravého Spasiteľa a Jeho Matku Máriu ako vzor pokory a lásky. Toto spoznávanie pomáha žiakovi, aby Christa vnímal ako Toho, kto nás miluje a Jeho Matku ako postavu, ktorá je najviac hodná záujmu a nasledovania. Žiak si všíma, ako sa Christovo poslanstvo šíriło skrze apoštolov a ich nasledovníkov do rôznych krajín. Konfrontuje sa s reakciou ľudí na kázanie apoštolov. Všíma si aj ľudí, ktorí majú iné vierovyznanie. Žiak podrobne spoznáva jednotlivé prikázania Desatora, získava podnety pre samostatné rozhodovanie sa a uvedomuje si zodpovednosť za svoje konanie pred Bohom. Cirkevné predpisy a nariadenia (pôsty a spoločné modlitby) vníma nie ako obmedzovanie osobnej slobody, ale ako návod ku skutočnej nezávislosti od hriechu, vášní a zlovykov.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

- Charakterizovať obsah 12 hlavných sviatkov a sviatku Vzkriesenia Isusa Christa (Paschy).
- Vymenovať cnosti Bohorodičky.
- Porovnať kresťanstvo s inými náboženstvami a uviesť, v čom je jeho hodnota a jedinečnosť.
- Rešpektovať rozmanitosť ľudí a skupín v globalizovanom svete.
- Uvedomiť si, že Isus Christos bol skutočnou osobou, žijúcou na tomto svete.
- Vysvetliť vznik cirkvi a charakterizovať prvé kresťanské spoločenstvo.
- Vymenovať, v ktorých krajinách prevláda pravoslávne kresťanstvo.
- Uvedomiť si, že cirkevné pôsty nám pomáhajú duchovne sa zdokonaľovať.

- Osvojiť si jednotlivé prikázania Desatora a vysvetliť ich dôležitosť v živote človeka.
- Komunikovať konštruktívne vzhľadom na postoj iných ľudí a prehľbovanie osobných vzťahov.

Komponent A: Boh a človek/Isus Christos (Ježiš Kristus)

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Vysvetliť, že najväčším darom lásky nebeského Otca je Jeho Jednorodný Syn, Spasiteľ sveta.

Uvedomiť si skutočnosť, že kto uverí a žije podľa príkladu Isusa Christa, má večný život.

Zdôvodniť potrebu spolupráce cirkevného a občianskeho spoločenstva.

Vysvetliť pojem originalita ľudskej bytosti.

Popísať somatické a psychické zmeny u dospelujúcего.

Prejaviť úctu k Bohu, rodine a okoliu.

Vyjadriť, že za všetko, čo má v živote, vďačí Bohu.

Rozlíšiť dobro od zla v konkrétnych každodenných situáciách.

Rozlíšiť dobré skutky od zlých na pozadí dnešnej doby.

Vysvetliť význam Christových slov: „Nakoľko ste to urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste to urobili.“ (Mt 25,40).

Uplatňovať prosociálnosť ako integrujúcu zložku vlastnej identity.

Aplikovať Desatoro vo svojom živote.

Prezentovať zo skúsenosti silu každodennej modlitby.

Zdôvodniť význam modlitby pred pokúšaním satana.

Sformulovať význam a morálnosť evanjeliových blaženstiev.

Vysvetliť, že podobenstvá sú pomôckami pre náš život.

Sformulovať, že Božia pravda nám ukazuje cestu a dáva nám skutočnú slobodu.

Uvedomiť si, že Boh je pôvodcom všetkého, okrem hriechu.

Zhodnotiť zákony spoločnosti, v ktorej žije.

Rozlíšiť nebezpečenstvo šovinizmu, nacionalizmu a rasovej neznášanlivosti.

Aplikovať skúsenosť lásky na svojich blížnych.

Rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne.

Vytvárať zodpovedné priateľské vzťahy.

Slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich.

Vysvetliť pojem „jedno telo“ (Mt 19,5) v živote manželov.

Uvedomiť si, že jeden z najväčších darov, ktorý Boh môže dať rodine je, keď si vyvolí z rodiny kňaza.

Obsahové štandardy

- vnímanie Christa ako Toho, ktorý nás miluje;
- budovanie osobnosti človeka podľa vzoru Christa, ktorý je Cesta, Pravda a Život (Jn 14,6);
- poznávanie života s Bohom ako života v modlitbe, láske a slobode;
- analyzovanie Desiatich Božích prikázaní a ich vnímanie ako smeru, ktorý nám Boh ukazuje;
- analyzovanie spolupráce cirkevného a občianskeho spoločenstva;
- poznávanie Christovho verejného účinkovania;
- vnímanie skutočnosti, že Boh nám pomáha a usmerňuje nás;
- skúmanie svedomia, odolávanie pokušeniu, čerpanie sily v modlitbe;
- účasť na sv. tajinách (sviatostiach);
- oboznámenie sa so sv. tajinou manželstva.

Komponent B: Sväté Písmo

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Uvedomiť si, že všetko živé a neživé má na svete svoje miesto.

Porovnať biblický a vedecký pohľad na stvorenie sveta.

Uvedomiť si, že človek i svet okolo je dielom veľkej Božej lásky.

Prehĺbiť si vzťah k ochrane okolitej prírody.

Obsahové štandardy

- prehlbovanie svojho vzťahu k stvorenstvu;
- analyzovanie vzťahu vedy a viery;
- analyzovanie evolučnej teórie;
- analyzovanie vzťahu ekológie a teológie.

Komponent C: Cirkev a tajiny (sviatosti)

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Opísať život kresťanov a ich prenasledovanie v priebehu dejín.

Vysvetliť vznik cirkvi.

Charakterizovať starobylé patriarcháty.

Vymenovať jednotlivé miestne Pravoslávne cirkvi.

Definovať iné svetové náboženstvá.

Opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami.

Porozumieť prínosu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život.

Vysvetliť nebezpečenstvo rôznych siekt.

Rozlíšiť Boží hlas od hlasov tohto sveta.

Zdôvodniť význam pravidelnej modlitby pre duchovný život.

Vysvetliť jednotlivé časti modlitby Otče náš.

Aplikovať získané poznatky v liturgickom živote.

Uvedomiť si, čo znamená život s Christom a v Christovi.

Oceniť veľkú lásku Spasiteľa k ľudstvu.

Vysvetliť starozmluvné proroctvá o Christovi.

Vysvetliť ustanovenie sv. tajiny Eucharistie.

Vyjadriť, že Božia láska nás sprevádza po celý život.

Vysvetliť význam Bohorodičky v živote kresťana.

Vysvetliť, prečo je sv. Kríž symbolom nekonečnej lásky Boha k človeku.

Oceniť poslanie matky a jej radosť pri očakávaní a narodení dieťaťa.

Vyjadriť dôvody, prečo je Pascha sviatok sviatkov.

Zdôvodniť dôležitosť Svätého Ducha a Jeho darov pre život apoštolov i celej cirkvi.

Reprodukovať Symbol viery.

Zúčastňovať sa pravidelne na Eucharistii.

Vyjadriť, že spoločný život manželov má byť naplnený vzájomnou láskou.

- Uviest' príklady zo života podľa Desiatich Božích prikázaní.
- Vysvetliť, že duša a telo tvoria jednotu.
- Uviest' príklady starostlivosti o duševné a fyzické zdravie.
- Sformulovať, akú službu v cirkvi koná duchovenstvo a veriaci ľud.
- Naplánovať si svoj konkrétny prínos pre cirkevné spoločenstvo.
- Sformulovať modlitbu za pomoc k Svätému Duchu.
- Vysvetliť význam pomazania olejom.
- Vysvetliť, čo je to vnútorná jednota cirkvi.
- Opísať základy viery v cirkev, vzkriesenie mŕtvych a večný život.
- Opísať pôsobenie Svätého Ducha.
- Zapamätať si, že pôsobením Svätého Ducha sa môžeme stať Božími deťmi.
- Vyjadriť, že prostredie cirkvi je pre neho prirodzené.
- Vysvetliť komplementaritu medzi mužom a ženou.
- Zdôvodniť význam rodiny pre jednotlivca a ľudské spoločenstvo.
- Opísať základnú štruktúru sv. tajiny manželstva.
- Opísať svoje postavenie v rodine.
- Aplikovať skúsenosť lásky z rodiny na Božie stvorenie.
- Prijímať vlastnú primeranú zodpovednosť v rodine a komunite.
- Charakterizovať pojmy Evanjelium, pokánie, Božie kráľovstvo.

Obsahové štandardy

- oboznámenie sa s históriou a súčasnosťou cirkvi vo svete;
- prehĺbenie poznatkov o vzniku a formovaní cirkvi, o živote kresťanov a ich prenasledovaní v priebehu dejín;
- identifikovanie pojmov patriarchát a miestna cirkev;
- oboznámenie sa s judaizmom, islamom a budhizmom;
- analyzovanie nebezpečenstva rôznych siekt;
- prehĺbovanie poznatkov o bohoslužbách v Pravoslávnej cirkvi (sv. Liturgia a ostatné bohoslužby);
- osvojovanie si modlitieb (predovšetkým modlitby Otče náš);
- oboznamovanie sa s ikonami svätých, bohoslužobnými zborníkmi, liturgickými a paraliturgickými piesňami;

- vnímanie kľúčovej úlohy Presvätej Bohorodičky, sv. Jána Krstiteľa a Isusa Christa v živote cirkvi;
- vnímanie Isusa Christa ako Mesiáša, ktorý prišiel na svet vykúpiť ľudstvo;
- vnímanie viery v Trojjediného Boha, v spásu duše, vzkriesenie a večný život;
- osvojovanie si pravidiel správania sa v chráme;
- zúčastňovanie sa na chrámových a iných cirkevných slávnostiach;
- osvojovanie si liturgického roku;
- poznávanie Hospodských a Bohorodičných sviatkov (Zvestovanie Bohorodičke, Vzkriesenie – Pascha, Nanebovstúpenie, Zoslanie Svätého Ducha);
- poznanie významu chrámového sviatku cirkevnej obce;
- prehlbovanie si poznatkov o sv. tajinách (krst, myropomazanie, Eucharistia, kňazstvo, manželstvo, pokánie a pomazanie sv. olejom);
- podrobné spoznávanie jednotlivých prikázaní Desatora na vytváranie správneho názoru pre samostatné rozhodovanie sa a uvedomovanie si zodpovednosti za svoje konanie pred Bohom;
- pochopenie skutočnosti, že človek je psychosomatická bytosť;
- oboznamovanie sa so službou duchovenstva a veriaceho ľudu v cirkvi;
- vnímanie Božej vôle a Božej lásky v živote kresťana a pretavenie Božej lásky do lásky k blížnemu;
- oboznámenie sa s hierarchiou v cirkvi;
- vnímanie jednoty cirkvi ako Tela Isusa Christa a pôsobenia Svätého Ducha v nej;
- pochopenie, čo znamená osobná Päťdesiatnica;
- pochopenie úlohy a významu muža a ženy v rodine a v manželstve;
- analyzovanie vzťahu človeka k Bohu a k cirkvi.

Komponent D: Kresťanský život

Výkonové štandardy

Žiak vie/dokáže:

Vysvetliť historické korene Pravoslavia.

Zhodnotiť misijnú činnosť sv. Cyrila a Metoda.

Uviest', prečo sv. Rastislav a sv. Gorazd sú svätými Pravoslávnej cirkvi.

Vysvetliť význam cirkevnej slovančiny ako liturgického jazyka.

Sformulovať organizačnú štruktúru jeho cirkevnej obce.

Zúčastňovať sa na bohoslužobnom živote jeho cirkevnej obce.

- Zdôvodniť význam a tradíciu Roždestvenského pôstu.
- Definovať význam a podstatu sviatku Narodenia Christa a Bohozjavenia.
- Vysvetliť, že Veľký pôst je príprava na sviatok Paschy.
- Zaspievať tropár „Christos voskrese“.
- Vysvetliť význam sviatku Päťdesiatnice pre veriacich.
- Definovať svoje miesto na tomto svete a v spoločnosti.
- Odlíšiť morálne dobré konanie od zisťného alebo pôžitkárskeho.
- Identifikovať cnosti v konaní konkrétnych ľudí.
- Rozlíšiť kvalitu priateľstva a rozhodovať sa pre cnostné priateľstvá.
- Reálne uplatňovať víziu svojho integrálneho osobnostného sebarozvoja.
- Robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozerala.
- Charakterizovať a opísať svoje vzory a ideály.
- Vysvetliť, že jeho city, pudy a vášne majú byť pod kontrolou umu.
- Chápať a rešpektovať najvyššiu hodnotu, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju.
- Charakterizovať zodpovednosť pred Bohom, cirkvou a spoločnosťou za svoje konanie.
- Utvárať svoju identitu vo vzťahu k témam intimity, sexuality a rodičovstva.
- Vysvetliť, že zdravie a láska sú veľkým Božím darom.
- Vysvetliť, že Božie zákony chránia človeka pred závislosťou každého druhu a vedú ho ku skutočnej slobode.
- Aplikovať možnosti súčasnej vedy na ochranu života.
- Vysvetliť závažnosť vyrieknutých slov a ich dôsledky.
- Rozlíšiť nebezpečenstvo rôznych siekt, kultov a ich spôsoby manipulácie s človekom.
- Sformulovať morálne a duchovné hodnoty, ktoré získal na hodinách náboženskej výchovy.

Obsahové štandardy

- prehlbovanie si poznatkov o živote a význame sv. Rastislava, sv. Cyrila a Metoda, sv. Gorazda;
- analyzovanie cyrilo-metodskej tradície;
- prehlbovanie poznatkov z cirkevnej slovančiny;
- identifikovanie pojmu, významu a úlohy cirkevnej obce (farnosti);

- identifikovanie pojmu, významu a úlohy filantropie cirkvi;
- identifikovanie pojmu, významu a úlohy eparchie (diecézy);
- opísanie Roždestvenského pôstu, sviatku Narodenia Spasiteľa, Bohozjavenia, Päťdesiatnice;
- analyzovanie Veľkého pôstu a Paschy;
- vnímanie cirkevných dogiem, predpisov a nariadení (kánónov) nie ako obmedzovania osobnej slobody, ale ako návodu ku skutočnej nezávislosti od hriechu, vášní a zlovykov;
- oboznámenie sa s pojmami tropár a kondák;
- analyzovanie vzťahu k vlastnej osobe a okolitému svetu (vzor, charakter, pud, city, vášeň);
- analyzovanie morálnych a duchovných hodnôt, ktoré ovplyvňujú životný štýl, závislosti, sexualitu;
- analyzovanie nebezpečenstva siekt a kultov ako spôsobu predchádzania manipulácie s človekom v dôsledku nevedomosti.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – Náboženská výchova/náboženstvo

Náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vzdelávacia podoblasť náboženská výchova sa vyučuje ako náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike, náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike.

Vyučovaci predmet náboženská výchova je súčasťou vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť a je špecifickým priestorom, v ktorom žiaci objavujú a poznávajú skutočnosť z pohľadu náboženstva. Cez náboženskú výchovu v škole žiak rozvíja svoju **náboženskú gramotnosť** a má možnosť nadobudnúť a prehĺbiť osobnú a zodpovednú kresťanskú a náboženskú identitu. Náboženskú gramotnosť chápeme ako komplexnú schopnosť žiaka zodpovedne zaobchádzať s vlastnou religiozitou a religiozitou iných ľudí. Na základe náboženských obsahov a vedomostí žiak dokáže správne chápať kresťanské náboženstvo, vyjadrovať a žiť svoju vlastnú religiozitu a osobnú vieru. Náboženská výchova/náboženstvo zároveň rozvíja aj eticko-hodnotový rozmer žiakov, ktorý je spoločný s predmetom etická výchova a prispieva tak k integrálnnej edukácii na základných školách.

Náboženská výchova/náboženstvo je zameraná na nadobúdanie vedomostí, ale aj na schopnosť nábožensky vnímať skutočnosť, chápať náboženskú reč, jazyk a komunikovať ním, konať podľa vlastného náboženského presvedčenia a vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným životom. Náboženskú výchovu v škole tak môžeme chápať ako komplexný, procesuálny a dynamický edukačný proces, ktorý sa uskutočňuje ako pozorovanie a vnímanie náboženskej skutočnosti, náboženské poznávanie cez náboženskú komunikáciu, cez tvorbu náboženského úsudku a rozhodovania sa a cez nábožensky motivované konanie.

Vyučovaci predmet náboženská výchova/náboženstvo rozvíja náboženskú gramotnosť cez nasledovné obsahové oblasti, ktoré sú konkretizované v komponentoch Boh a človek, Ježiš Kristus, Sväté Písmo, Cirkev a sviatosti a Kresťanský život.

Ciele vyučovacieho predmetu

C1. Pozorovať a vnímať náboženskú skutočnosť. Žiaci sú citliví na okolitý svet a vedia rozpoznať a vnímať náboženské fenomény. Schopnosť vnímať je základom náboženského poznania. Nábožensky pozorovať a vnímať znamená:

- všímať si krásu sveta a vnímať vlastnú osobu so svojimi schopnosťami a hranicami,
- objaviť základné náboženské znaky a symboly a pomenovať ich význam,
- vnímať sakrálny priestor ako miesto oslavy Boha, modlitby a spoločenstva,
- pozorovať náboženské správanie a vysvetliť ho.

C2. Rozvíjať náboženské vedomosti a poznanie. Žiaci sa oboznamujú so základným posolstvom kresťanskej viery, zaoberajú sa podstatnými pojmami a textami, náboženskou tradíciou ako aj historickým pôsobením Cirkvi. Žiaci poznaním dávajú význam a zmysel tomu, čo získali vnímaním a pochopením, vytvárajú súvis medzi poznanou náboženskou skúsenosťou a vlastným životom. Nábožensky poznávať znamená:

- identifikovať základné ľudské otázky ako náboženské,
- spoznať a prehĺbiť základné otázky kresťanskej viery v Boha,
- osvojovať si kresťanskú vieru v Trojjediného Boha,
- pomenovať hlavné prvky Ježišovho posolstva,
- náboženské poznatky usporiadať a primerane vyjadriť.

C3. Chápať náboženskú reč a jazyk a komunikovať ním. Žiaci sa učia klásť otázky a argumentovať, pochopiť rôzne spôsoby náboženského jazyka a komunikácie, vyjadriť svoju vlastnú religiozitu a svoj osobný vzťah k svetu a Bohu. Nábožensky komunikovať znamená:

- porozumieť základným kresťanským a biblickým slovám, výrazom a pojmom a primerane ich použiť,
- rozumieť významu základných náboženských znakov, symbolov, obrazov, prvkov a dať ich do vzťahu s vlastným životom,
- spoznať spoločné znaky a rozdiely náboženských presvedčení,
- otvorene hovoriť s inými o náboženských témach,
- použiť rôzne formy modlitby ako súčasť svojho religiózneho života.

C4. Uvažovať a konať podľa vlastného náboženského presvedčenia. Skúsenosti a poznatky učia žiakov získať svoj pohľad na základe uvažovania a kritického myslenia, ale aj získať schopnosť robiť vlastné rozhodnutia. Nábožensky usudzovať znamená:

- spoznať, pomenovať rôzne spôsoby morálneho správania sa ľudí a hodnotiť ich dôsledky,
- klásť existenciálne a transcendentálne otázky a chápať význam náboženských odpovedí na otázky o zmysle života, existencii Boha, života po smrti a pod.,
- kriticky reflektovať náboženské predsudky, zaujať vlastné stanovisko voči morálnym dilemám a zdôvodniť ho.

C5. Vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným konaním a životom. Žiaci sa učia rozhodnúť sa pre zodpovedné konanie voči sebe i druhým a zapájať sa do spoločenského, sociálneho a cirkevného života. Nábožensky konať znamená:

- prevziať zodpovednosť za svoje konanie,
- pomenovať a osvojiť si základné pravidlá správneho morálneho života,
- konať podľa vlastného náboženského a morálneho úsudku.

Obsahové komponenty

Komponent A : Boh a človek

Obsahový komponent *Boh a človek* reflektuje predovšetkým otázky o zmysle života a o Bohu, oboznamuje so základnými prejavmi viery a náboženstva, poskytuje možnosť chápať rôzne vierovyznania a pochopiť základy vlastnej kresťanskej viery v Trojjediného Boha, ktorý stvoril svet i človeka.

Komponent B: Ježiš Kristus

Obsahový komponent *Ježiš Kristus* umožňuje žiakom poznať osobnosť Ježiša Krista v historickom kontexte, Ježišovu lásku a jeho dielo spásy. Pochopiť zmysel jeho obety na kríži pre ľudstvo a osobne pre každého človeka. Interpretovať dôležité prvky Ježišovho posolstva o Božom kráľovstve a vytvoriť si osobný vzťah s Ježišom.

Komponent C: Sväté písmo

Obsahový komponent *Sväté Písmo* otvára žiakom prístup k pochopeniu Božieho slova v biblických textoch a vedie ich k uvedomeniu si jeho oslobodzujúcej sily a významu pre vlastný život a k porozumeniu rôznym formám aj spôsobom interpretácie biblických textov.

Komponent D: Cirkev a sviatosti

Obsahový komponent *Cirkev a sviatosti* pozýva ku stretnutiu s kresťanmi v cirkvi a v spoločnosti, predstavuje univerzálnosť cirkvi a jej poslanie pri šírení zvesti evanjelia vo svete a poskytovaní sviatostí.

Komponent E: Kresťanský život

Obsahový komponent *Kresťanský život* ponúka žiakom priestor zaoberať sa konkrétnymi formami osobného i spoločného prežívania viery, poskytuje kritériá pre etické konanie a správanie sa človeka, motivuje k zodpovednému angažovaniu sa pre spravodlivosť, mier a starostlivosť o stvorenie a prispieva k výchove k hodnotám.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike pre 1. cyklus

Hlavným cieľom 1. cyklu je uviesť žiakov do náboženskej gramotnosti. Žiaci vedia pomenovať jedinečnosť človeka a svoje miesto v rodine, vedia vyjadriť radosť z Božieho stvorenia a správať sa k nemu s rešpektom a úctou. Žiaci poznajú základnú štruktúru Biblie a dôležité etapy života Ježiša Krista, ktorého vnímajú ako Spasiteľa a ako priateľa, porovnávajú svoje správanie s Božími prikázaniami. Žiaci chápu modlitbu ako vyjadrenie dôverného vzťahu s Bohom a vedia formulovať jednoduché modlitby. Dokážu formulovať svoje predstavy o Bohu, vedia identifikovať cirkev v miestnom spoločenstve a porozumieť jej úlohe v živote človeka.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Uvedomiť si jedinečnosť seba samého, druhého človeka ako aj sveta vôkol nás.
2. Rozvíjať základné porozumenie kresťanskej viere v trojjediného Boha a vyjadrovať svoj osobný vzťah k Nemu.
3. Poznať základné udalosti zo života Ježiša Krista – Jeho narodenie, verejné pôsobenie, smrť a zmŕtvychvstanie a vnímať ich význam pre život človeka.
4. Reprodukovať vybrané príbehy z Biblie a nachádzať v nich poučenie pre svoj život.
5. Vyjadrovať svoje myšlienky a prosby k Bohu v modlitbe.
6. Prejavovať ohľaduplnosť, rozlišovať dobro v správaní a konať voči druhým s rešpektom a úctou.
7. Identifikovať cirkev v miestnom spoločenstve a porozumieť jej úlohe v živote človeka.

Komponent Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Opísať svoje charakterové vlastnosti, záľuby, túžby a sny.

Oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých.

Aktívne rozvíjať vzťahy v rodine a v komunite.

Vyjadriť radosť z rozmanitosti Božieho stvorenia.

Správať sa k Božiemu stvoreniu s rešpektom a úctou.

Zdôvodniť hodnotu človeka ako jedinečného Božieho stvorenia.

Byť pozorný k potrebám svojich blízkych.

Aplikovať prejavy pomoci a solidarity v každodenných situáciách.

Vysvetliť, prečo Boha nazývame Otcom a Stvoriteľom.

Nadobúdať postoj úcty a základnej dôvery voči Bohu.

Vnímať vieru ako jedinečný dar a súčasť života človeka.

Obsahový štandard

- pozitívne sebahodnotenie, sebaúcta, osobné záľuby, túžby, schopnosti a zručnosti;
- charakterové vlastnosti, povahové črty a schopnosti u iných ľudí;
- cenné a inšpirujúce vlastnosti na spolužiakovi a kamarátovi;
- hodnota druhého človeka, ľudská dôstojnosť;
- vzťahy v rodine a škole, rešpekt a ústretovosť;
- Boh ako Stvoriteľ;
- radosť a vďačnosť za dar stvorenia;
- Božie pôsobenie cez skutky lásky a pomoci;
- vzťahy v rodine a škole;
- vzájomná komunikácia;
- komunikácia Boha s ľuďmi cez biblické príbehy;
- viera ako súčasť ľudského života;
- Boh v osobe Otca, Syna a Ducha Svätého.

Komponent Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Poznať dôležité etapy života Ježiša Krista od narodenia až po jeho smrť, zmŕtvychvstanie a nanebovstúpenie.

Prostredníctvom biblických príbehov vysvetliť výnimočnosť Ježiša ako Božieho Syna.

Vytvoriť si k Ježišovi osobný vzťah.

Vnímať prítomnosť zla a hriechu vo svete a vo svojom živote.

Uvedomovať si dôležitosť odpustenia.

Obsahový štandard

- Ježiš – Boží Syn, jeho príchod na svet;
- začiatky Ježišovho verejného účinkovania, povolanie učeníkov;
- Ježišove zázraky a stretnutia s ľuďmi;
- Ježišove učenie, podobenstvá;
- udalosti Ježišovho utrpenia, smrti a zmŕtvychvstania;
- zlo a hriech ako dôsledok neposlušnosti voči Bohu;
- Božie milosrdenstvo voči ľuďom;
- pokánie, odpustenie, zmierenie.

Komponent Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Pomenovať, čo je to Biblia a pozná jej základnú štruktúru.

Opísať cestu izraelského ľudu s Bohom a prepojiť ju so základnými ľudskými skúsenosťami.

Prerozprávať základné príbehy kníh Genezis a Exodus.

Povedať, kto to bol Adam, Noe, Abrahám, Jozef, Mojžiš a porozprávať hlavné udalosti ich života.

Vytvoriť predstavu o hrdinskom alebo morálnom vzore v konaní postáv rozličných biblických príbehov.

Aplikovať niektoré princípy Písma Svätého do vlastného života.

Obsahový štandard

- delenie Biblie na Starý a Nový zákon;
- základné príbehy z kníh Genezis a Exodus (stvorenie, pád, potopa, Božia zmluva, východ z Egypta);
- významné postavy Starej Zmluvy (Adam, Noe, Abrahám, Jozef, Mojžiš) a ich životné udalosti;
- základné príbehy Evanjelií o živote Ježiša Krista a učeníkov;
- hrdinské a morálne vzory v biblických príbehoch;
- morálne princípy pre osobný život.

Komponent Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Definovať cirkev ako spoločenstvo, ktoré vyjadruje svoju vieru v Ježiša Krista.

Opísať slávenie nedele vo svojej rodine a v cirkevnom spoločenstve do ktorého sa zapája.

Pomenovať prínosy cirkevného spoločenstva a komunity do každodenného života jednotlivca.

Vymenovať sviatosti.

Obsahový štandard

- vznik Cirkvi ako pokračovanie Ježišovho diela po jeho nanebovstúpení;
- pojem a charakteristika cirkvi ako spoločenstva veriacich v Ježiša Krista;
- viera v rodine a cirkevnom spoločenstve;
- život v komunite, spôsoby pomoci a podpory;
- slávenie nedele v rodinnom a cirkevnom kontexte;
- sviatky Vianoc, Veľkej noci a svätodušné sviatky;
- význam sviatosti krstu a Večere Pánovej.

Komponent Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Používať elementárne pravidlá slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu.

Regulovať svoje emócie na elementárnej úrovni tak, aby ich prejavy boli sociálne prijateľné a podporné.

Uvedomiť si príčiny a dôsledky ľudského správania, s ktorým sa stretáva a posúdiť jeho etický rozmer.

Riadiť sa podľa priorit v rozličných druhoch hodnôt: čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.

Hľadať to, čo nás spája a menej sa zamerať na to, čo nás odlišuje.

Správať sa k živej aj neživej prírode s rešpektom a úctou.

Reflektovať svoje konanie na základe základných etických noriem vyjadrených v konaní Ježiša a v Desatore.

Vnímať potreby druhých ľudí a prejaviť ochotu im pomôcť.

Chápať modlitbu ako vyjadrenie dôverného vzťahu s Bohom.

Vlastnými slovami formulovať jednoduché modlitby.

Vysvetliť inému základnú zvesť evanjelia jednoduchým spôsobom.

Obsahový štandard

- pravidlá slušnej komunikácie, empatia v triede a škole;
- vyjadrovanie emócií a postojov; dôsledky nevhodného vyjadrovania;
- prioritizácia hodnôt (nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné, príjemné);
- cnosti v osobnom živote: priateľstvo, láska, vďačnosť a úcta;
- etické normy a ich aplikácia: konanie dobra podľa Ježišovho vzoru, pomoc druhým, prosociálne správanie;
- ekologické správanie a úcta k prírode (živej aj neživej);
- Ježišova prítomnosť v živote človeka, osobný vzťah s Ježišom;
- Ježiš ako vzor kresťanského života;
- posolstvo biblických príbehov v osobnom živote;
- spôsoby Božej komunikácie s ľuďmi;
- modlitba ako rozhovor s Bohom a jej formulácia;
- základná zvesť evanjelia a jej komunikácia.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je zvládnuť základy náboženskej gramotnosti. Žiaci vnímajú svoje dary a talenty, vedia konkretizovať prikázanie lásky k Bohu a blížnemu. Identifikujú Bibliu ako literárne dielo aj ako Božie slovo, cez ktoré sa Boh prihovára človeku a pozýva ho do osobného vzťahu. Prehlbujú svoje poznanie biblických príbehov a biblickej histórie. Chápu charakteristiku Boha v troch osobách a vedia ju vyjadriť. Žiaci si osvojujú rôzne formy modlitby ako súčasť ich náboženského života, vedia vysvetliť vznik cirkvi, jej úlohu vo svete a rešpektovať rôznorodosť cirkevných spoločenstiev.

Ciele vzdelávania pre 2.cykus

1. Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým.
2. Disponovať rozvinutými poznatkami kresťanskej viery v trojjediného Boha a zaujať k nim osobné stanovisko.

3. Disponovať základnými poznatkami biblických príbehov Starého a Nového zákona a nachádzať v nich poučenie pre vlastný život.
4. Prehlbovať osobný vzťah k Bohu prostredníctvom rôznych foriem modlitby, reflektovať Božiu prítomnosť v každodenných situáciách.
5. Reflektovať vlastné konanie na základe Ježišovho príkazu lásky a aplikovať pravidlá morálneho života vo vzťahoch s inými ľuďmi.
6. Vysvetliť vznik cirkvi a jej úlohu vo svete, rešpektovať rôznorodosť cirkevných spoločenstiev.

Komponent Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Pomenovať prínos svojich jedinečných vlastností pre druhých (rovesnícka skupina, komunita).

Akceptovať s rešpektom druhých takých, akí sú, rešpektovať individualitu každého človeka, národnostné, kultúrne, zdravotné, sociálne, jazykové rozdiely.

Identifikovať Božie pôsobenie v životoch biblických postáv a v dejinách izraelského národa.

Prehlbovať osobnú skúsenosť viery v Boha prostredníctvom spoznávania a uvažovania nad Božím pôsobením v biblických dejinách a v osobnom živote.

Charakterizovať Boha v troch osobách.

Vstupovať do dialógu s Bohom a so sebou samým.

Vytvárať si k Bohu osobný vzťah.

Obsahový štandard

- rešpekt voči druhým, kultúrna, jazyková, národnostná, sociálna a zdravotná rôznorodosť;
- vzájomné porozumenie rôznosti v triede: individualita, temperament, schopnosti;
- vlastná identita a sebahodnota;
- prítomnosť a pôsobenie Boha v biblických príbehoch a v osobnom živote;
- význam viery v Boha; vplyv viery v životoch biblických postáv;
- Boh ako Stvoriteľ, Spasiteľ a Posvätiť;
- suma zákona: prikázanie lásky k Bohu, bližnému a sebe samému.

Komponent Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Identifikovať kľúčové etapy Ježišovho života (narodenie, verejné účinkovanie, smrť, zmŕtvychvstanie, nanebovstúpenie) v kontexte Božieho plánu spásy a dejín spásy.

Objasniť dôvody Ježišovho utrpenia a smrti na kríži v súvislosti s Jeho poslaním zachrániť ľudstvo od hriechu.

Porozumieť vykupiteľskému významu Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania ako ústrednej udalosti kresťanskej viery.

Reflektovať význam spásy a možnosti odpustenia v osobnom živote.

Identifikovať hlavné témy Ježišovho učenia: láska, odpustenie, spravodlivosť, spása, pokora, Božie kráľovstvo.

Vymenovať Ježišových učeníkov, rozpoznať ich povolanie a osobnú odpoveď na Kristovu výzvu: „Pod' za mnou.“

Vyjadriť a rozvíjať vzťah k Ježišovi Kristovi ako Spasiteľovi sveta.

Obsahový štandard

- kľúčové etapy Ježišovho života v kontexte Božieho plánu spásy a dejín spásy (narodenie, verejné účinkovanie, smrť, zmŕtvychvstanie, nanebovstúpenie);
- utrpenie a smrť Ježiša Krista ako súčasť jeho poslania priniesť ľuďom spásu a oslobodenie od hriechu;
- vykupiteľský význam Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania ako ústredná udalosť kresťanskej viery;
- spása a odpustenie ako ponuka Božej lásky človeku a ich význam v osobnom živote;
- témy Ježišovho učenia: láska, odpustenie, spravodlivosť, spása, pokora, Božie kráľovstvo;
- Ježišovi učeníci, ich povolanie a osobná odpoveď na výzvu nasledovať Krista;
- Ježiš Kristus ako Spasiteľ sveta vo vzťahu k viere a osobnému duchovnému životu.

Komponent Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Identifikovať Bibliu ako Božie slovo a orientovať sa v nej.

Prerozprávať základné príbehy kníh Starej aj Novej Zmluvy.

Vnímať dielo Ježiša Krista v kontexte Starej Zmluvy ako vyvrcholenie Božieho plánu spásy.

Aplikovať niektoré biblické princípy do vlastného života.

Diskutovať o otázkach vyplývajúcich z biblických textov.

Obsahový štandard

- Biblia ako Božie slovo a jej základné delenie;
- rozlíšenie biblických textov od inej literatúry;
- krajina, v ktorej žil Ježiš; zvyky, tradície a geografický kontext;
- príbehy historických kníh Starej a Novej Zmluvy;
- etapy biblickej histórie: počiatky, Abrahám, formovanie izraelského národa, exodus, kráľovstvo, exil, narodenie Krista, vznik cirkvi;
- biblické princípy v kontexte života človeka a spoločnosti.

Komponent Cirkve a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vysvetliť vznik cirkvi a jej úlohu vo svete a v šírení evanjelia.

Posúdiť dôležitosť cirkvi a spoločenstva, jej poslanie a úlohy (misia).

Vyjadriť svoj vzťah k cirkvi a hľadať si v nej svoje miesto.

Vymenovať sviatosti a ich význam.

Vysvetliť biblický koncept milosti a odpustenia.

Pomenovať základné prvky cirkevného spoločenstva, do ktorého sa zapájajú.

Rešpektovať rôznorodosť cirkevných spoločenstiev a prejavov viery.

Obsahový štandard

- vznik prvotnej cirkvi a prvých cirkevných spoločenstiev;
- zvesť evanjelia a jeho šírenie vo svete;
- dôležitosť spoločenstva veriacich, ich misijné a spoločenské pôsobenie;
- biblický koncept milosti a odpustenia;
- biblické pojmy: hriech, obeť, milosť, pokánie a ospravedlnenie, znovuzrodenie;
- sviatosti a ich význam pre život človeka;
- spôsoby oslavy Boha v rodine a cirkevnom spoločenstve;
- miestne spoločenstvo veriacich, význam komunity veriacich pre rozvoj osobnej viery;
- rôznorodosť cirkevných spoločenstiev a prejavov viery v kresťanskej tradícii.

Komponent Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- Viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými.
- Uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s druhými.
- Chápať, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov.
- Komunikovať s využitím aspoň jednoduchej, vecne správnej argumentácie.
- Vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce v skupine.
- Uvedomovať si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život.
- Zhodnotiť svoje silné a slabé stránky s odstupom.
- Vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja v harmónii s druhými.
- Posúdiť dôsledky svojho konania pre seba, iných, okolie a vykonať kroky k náprave.
- Vyjadriť vlastné myšlienky a prosby k Bohu v modlitbe.
- Jednoduchým spôsobom vysvetliť inému základnú zvesť evanjelia.

Obsahový štandard

- metódy a formy konštruktívneho dialógu a rešpektujúcej komunikácie;
- spôsoby empatického a asertívneho správania;
- perspektíva druhého človeka a schopnosť vnímať situáciu očami spolužiaka;
- rozvoj osobnosti, sebahodnoty a poznanie silných a slabých stránok;
- osobné ciele, plánovanie sebarozvoja a využívanie obdarovaní v prospech druhých;
- zásady dobrej spolupráce v skupine;
- prosociálne správanie v rovesníckych skupinách a spolupráca na projektoch zameraných na dobro iných.
- dôsledky hriechu v osobnom a spoločenskom živote, význam viery pri náprave.
- modlitba v spoločenstve, význam osobnej modlitby, formy modlitby a postoje pri modlitbe, biblické texty o modlitbe;
- osobná zodpovednosť a jej prejavy v konkrétnych situáciách;
- spôsoby komunikácie zvesti evanjelia.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je prehĺbiť náboženskú gramotnosť. Žiaci vedia reflektovať svoje predstavy o Bohu a zaujať osobný postoj voči otázkam kresťanskej viery aj v kontexte iných náboženstiev. Žiaci sa vedia orientovať v Biblii ako v knihe, dokážu poukázať na aktuálnosť biblického posolstva, zdôvodniť historickosť osoby Ježiša Krista a prepojiť Ježišovo posolstvo s vlastným životom. Žiaci rozlišujú rôzne etapy šírenia kresťanstva a charakterizujú cirkev a jej úlohu v súčasnosti. Žiaci reflektujú svoje hodnoty, vedia si zostaviť vlastný rebríček hodnôt, konfrontujú svoj život s Desatorom a potrebou Božej milosti. Uvažujú nad svojím životom vo vzťahu k Bohu, k sebe, k druhým a ku prostrediu.

Ciele vzdelávania pre 3.cykus

1. Rešpektovať rozmanitosť ľudí a skupín v globalizovanom svete, jedinečnosť a dôstojnosť každého človeka.
2. Zdôvodniť historickosť osoby Ježiša Krista a reflektovať nasledovanie Ježišovho príkladu ako impulzu pre vlastné konanie.
3. Vnímať Bibliu ako Božie slovo a zdôvodniť jej aktuálnosť a odkaz pre súčasnosť.
4. Vnímať cirkev v jej historických súvislostiach a zdôvodniť hlavné historické udalosti, ktoré zasiahli do jej života.
5. Konfrontovať sa s Desatorom, reflektovať osobné správanie a aplikovať pravidlá správneho morálneho života na vlastný život.
6. Identifikovať a reflektovať vlastnú vieru v kontexte iných denominácií a náboženstiev, oceniť, v čom je jedinečnosť a hodnota kresťanstva.
7. Rozlíšiť dôležité prvky iných náboženstiev a s rešpektom pristupovať k ľuďom s iným náboženským presvedčením.
8. Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a prehĺbovanie osobných vzťahov.

Komponent Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Identifikovať zdroje vlastnej identity.

Identifikovať a posúdiť dôsledky hriechu a odmietnutia Božieho plánu pre človeka.

Reflektovať Božiu starostlivosť o človeka v osobnom živote.

Reflektovať a komunikovať svoje predstavy o Bohu a svoj vzťah k Bohu.

Pomenovať a vysvetliť základné pojmy kresťanskej viery ako hriech, spasenie, vykúpenie, obrátenie, znovuzrodenie, Trojica.

Zaujať postoj voči otázkam kresťanskej viery.

Vnímať pôsobenie Ducha Svätého v živote človeka.

Opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami.

Porozumieť prínosu náboženstiev pre kultúrne systémy v ľudských spoločnostiach a každodenný život.

Zdôvodniť vlastnú vieru v kontexte iných denominácií a náboženstiev.

Obsahový štandard

- rešpekt voči druhým, kultúrna, jazyková, národnostná, sociálna a zdravotná rôznorodosť;
- vzájomné porozumenie rôznosti v triede: individualita, temperament, schopnosti;
- vlastná identita a sebahodnota;
- prítomnosť a pôsobenie Boha v biblických príbehoch a v osobnom živote;
- význam viery v Boha; vplyv viery v životoch biblických postáv;
- Boh ako Stvoriteľ, Spasiteľ a Posvätiť;
- suma zákona: prikázanie lásky k Bohu, bližnému a sebe samému.

Komponent Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Zdôvodniť historickosť osoby Ježiša Krista.

Interpretovať konanie Ježiša ako Božieho Syna v konkrétnej historickej etape dejín.

Reflektovať pôsobenie Ježiša v živote jednotlivca dnes.

Porozumieť významu Ježišovej obety na kríži.

Porozumieť významu Ježišovho vykupiteľského diela pre spásu človeka.

Konfrontovať vlastné postoje s postojmi a konaním Ježiša.

Porozumieť úlohe Ježišových nasledovníkov v pokračovaní Kristovho diela.

Reflektovať svoje poslanie vo svetle príbehu Ježiša a jeho nasledovníkov.

Rozlíšiť povolanie v živote kresťana a uvažovať o osobnom povolaní.

Obsahový štandard

- historickosť osoby Ježiša Krista a jej opora v historických prameňoch;
- Ježišovo verejné účinkovanie;
- Ježišove zázraky ako znamenia príchodu Božieho kráľovstva;
- Ježiš – učiteľ a vzor viery;
- Ježišovi učeníci a nasledovníci, ich úloha v pokračovaní Kristovho diela;
- význam Ježišovej obety na kríži a jeho vykupiteľského diela pre spásu človeka;
- porovnanie vlastných postojov a hodnôt so spôsobom života a učením Ježiša Krista;
- osobné poslanie vo svetle príkladu Ježiša a jeho nasledovníkov.

Komponent Sväté písmo

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Pomenovať základné fakty o Biblii, biblických knihách a ich autoroch.

Identifikovať Bibliu ako Božie slovo.

Orientovať sa v Biblii, vyhľadávať vybrané texty a verše.

Poukázať na pôvod evanjelií a ich význam v súčasnej dobe.

Zaradiť základné biblické udalosti do časovej osi.

Interpretovať Bibliu ako jeden príbeh v kontexte základného posolstva pre človeka.

Zdôvodniť aktuálnosť Svätého písma a objasniť jeho odkaz pre život.

Poznať Ježišove podobenstvá a ich základné posolstvo.

Aplikovať posolstvá Ježišových podobenstiev do súčasnosti a do výziev dnešnej doby.

Aplikovať porozumené posolstvo do osobného života.

Diskutovať o otázkach vyplývajúcich z biblických textov s ostatnými a zmysluplne reagovať na vznesené podnety.

Obsahový štandard

- základné fakty o Biblii, jej stavbe, rozdelení biblických kníh a ich autoroch;
- Biblia ako Božie slovo;
- poznanie biblických kníh Starej aj Novej zmluvy;
- orientácia v Biblii a vyhľadávanie textov a veršov;
- pôvod evanjelií, ich autorstvo;
- hlavné dôrazy jednotlivých evanjelií;
- posolstvo evanjelií pre dnešok;

- základné biblické udalosti v chronologickom a dejinnom rámci;
- Biblia ako jednotný príbeh o Božom pláne so svetom a s človekom;
- aktuálnosť biblického posolstva pre život človeka;
- biblické podobenstvá a princípy (transformácia a aplikácia do vlastného života a súčasnosti);
- dialóg o otázkach viery a etiky na základe biblických textov v spoločnosti triedy.

Komponent Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Charakterizovať cirkev a jej úlohu v súčasnosti.

Reflektovať cirkev ako spoločnosť kresťanov, ktorí sa zhromažďujú v mene Ježiša Krista a pokračujú v Ježišovom poslaní.

Rozlíšiť rôzne etapy šírenia kresťanstva a poznať ich hlavné prvky.

Poukázať na prínos cirkvi a niektorých jej osobností v kultúre, literatúre, architektúre, umení, vede, spoločnosti.

Poznať základné kresťanské cirkvi a denominácie a rešpektovať rôznorodosť prejavov viery v rôznych spoločnostiach.

Obsahový štandard

- vznik cirkvi;
- charakteristika prvých kresťanských spoločností;
- úloha cirkvi dnes;
- prínos apoštola Pavla v šírení evanjelia a formovaní kresťanskej vierouky;
- úloha kresťana v cirkvi a osobná angažovanosť v miestnom spoločnosti;
- hodnota kresťanstva v multikultúrnej spoločnosti;
- významné osobnosti cirkvi v európskej kultúre a spoločnosti;
- význam sviatostí v živote človeka;
- kresťanské cirkvi a denominácie na Slovensku, spoločné a rozdielne prvky, rešpekt a tolerancia.

Komponent Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Poukázať na význam prikázaní v živote človeka.

Kriticky zhodnotiť dopad porušovania prikázaní pre život človeka.

Konfrontovať svoj život s Desatorom.

Rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne.

Vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy.

Slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich.

Analyzovať a vyhodnotiť eticky dilematickú situáciu.

Diskutovať na rôzne témy; kriticky myslieť a prehodnocovať rôzne názory a postoje.

Uvedomele konať ekologicky a pomenovať dôvody dôležitosti tohto konania.

Odlíšiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného.

Identifikovať cnosti v konaní reálnych či literárnych postáv.

Rozlíšiť kvalitu priateľstva a rozhodovať sa pre cnostné priateľstvá.

Uplatňovať víziu osobnostného a morálneho sebarozvoja vo vlastnom každodennom živote.

Robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozerala.

Chápať a rešpektovať najvyššiu hodnotu, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju.

Prijímať vlastnú primeranú zodpovednosť v rodine a komunite.

Zostaviť si osobný hodnotový rebríček v súlade so slobodou a zodpovednosťou za svoje konanie.

Reflektovať etické otázky využívania umelej inteligencie vo svetle kresťanskej viery.

Posúdiť vplyv AI na medziľudské vzťahy, komunikáciu a duchovný život.

Analyzovať morálne dilemy spojené s využívaním umelej inteligencie (napr. manipulácia, závislosť, pravdivosť obsahu).

Uplatňovať princípy zodpovednosti, pravdivosti a rešpektu pri práci s nástrojmi umelej inteligencie,

Využívať umelú inteligenciu ako podporu pri osobnom štúdiu Biblie, náboženských textov a duchovnej formácie,

Využívať AI pri tvorbe projektov zameraných na službu bližným, podporu komunity alebo evanjelizačné iniciatívy.

Obsahový štandard

- Desatoro, jeho význam a aplikácia v 21. storočí pre osobný život;
- hodnoty a cnosti v živote človeka;
- tvorba osobného rebríčka hodnôt;

- osobná identita;
- osobnostný rozvoj reflexia silných a slabých stránok;
- pravda, pravdovravnosť, médiá, rozlišovanie pravdivých a nepravdivých informácií;
- etické dilemy a možnosti ich riešenia;
- rozlíšenie viery a povery, škodlivosť siekt;
- úcta k životu a jeho ochrana, rozlišovanie škodlivých vplyvov;
- zodpovednosť vo vzťahoch pred manželstvom i počas neho, hodnota čistoty a zdržanlivosti;
- ochrana vlastníctva, spravodlivosť, spoločné dobro;
- rozvoj ekologického myslenia a konania;
- AI, zodpovedné používanie technológií s ohľadom na kresťanské hodnoty;
- morálne dilemy v oblasti AI: manipulácia, závislosť, pravdivosť a zodpovednosť.

